THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U.S.A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi"
Business Office: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Telephones: 921—7121; 368—3239
Editor-in-Chief: ALFRĒDS VINČELS
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466, U.S.A.
Chicago: Editor — Z. Kēlere, 2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill., 60647, U.S.A.

SATURDAY, JUNE 24, ~~1966~~ 1967.

LATVIJA AMERIKĀ

50. N-RS. SESTDIENA, 1967. GADA 24. JŪNIJS 17. GADS

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT OTTAWA AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKĀ

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi."
ATB. REDAKTORS: ALFRĒDS VINČELS
Redakcija un kantoris: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Tālruņi: 368—3239 (redakcijai), 921—7121 (kantorim)
Redaktora tālrunis vakaros — 531—4533
Nujorkas redakcijas vaditājs V. IRBE 4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466. U.S.A. Tālrunis 994—7917
Čikagas redakcijas vaditāja Z. KĒLERE, 2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill., 60647, U.S.A., tālrunis 486—8975

Prof. P. Lejiņa telegramma Goldbergam

Pēdējā laika notikumi Vidējos austrumos radījuši aktivitāti arī Amerikas latviešu apvienībā. Tās valdes priekšsēdis prof. P. Lejiņš 19. jūnijā nosūtījis ASV sūtnim Apvienotajās nācijās A. Goldbergam šāda satura telegrammu:

Amerikas latviešu apvienības valde savā 17. jūnija sēdē Vašingtonā mani lūdza izteikt Jums sašutumu par PSRS nostāju pret šķietamo Izraēlas agresiju un arabu territoriju okupēšanu, ko pasvītro padomju min. prezidenta Kosigina ierašanās AN ģenerālasamblejā. Pašas PSRS vēsturē ir agresiju un varmācīgu okupāciju virkne, piemēram, neprovocētais iebrukums Latvijā un abās pārējās Baltijas valstīs — Igaunijā un Lietuvā — 1940. gadā, kas beidzās ar šo trīs valstu aneksiju, kuŗa ilgst vēl šobaltdien. Pirms PSRS iedrošinās kritizēt Izraēlu par šķietamo agresiju un arabu zemju sagrābšanu, būtu jāpieprasa, lai Pad. savienība atbild par pašas agresīvo ricību pagātnē. Vajadzētu piespiest īstenot to, ko tā pati sludina, un atbrīvot Baltijas valstis. Amerikas latviešu apvienība pārstāv 200 latviešu organizāciju 32 ASV pavalstīs.

Degolls paklausa latviešiem...

PAPILDINĀJUMI UN PIEZĪMES PIE VĀCIJAS LATVIEŠU CENTRĀLĀS PADOMES SESIJAS MINSTERĒ

Mūsu laikraksta 14. jūnija numurā jau sniedzām atreferējumu par jaunievēlētās Vācijas latviešu centrālās padomes sesiju Minsterē. Mūsu Vācijas līdzstrādnieks A. E. sēdei tomēr piegājis tikai ar „veca grenadiera" skatījumu, kādēļ atzinis par nenozīmīgiem daudzus jautājumus, kuŗi Ziemeļamerikas kontinenta tautiešus tomēr varētu interesēt, jo še visumā maz zināms par Vācijas latviešu darbību, bet tieši Vācija ir viens no mūsu priekš posteņiem cīņā par Latvijas brīvības atgūšanu. Tādēļ sniedzam šai numurā papildinājumus un piezīmes par sesijas gaitu.

Ziņojot par Brīvās pasaules latviešu apvienības darbību, LCK pr-dis V. Janums uzsvēra, ka tā ir iedarbīga organizācija jautājumiem, kas skar visus latviešus — tā ziņo Vācijas latviešu laikraksts „Latvija" savā 17. jūnija numurā un tālāk raksta: „BPLA pagājušā gadā ar vairākiem iesniegumiem apellējusi par latviešiem svarīgiem jautājumiem pie vairākām brīvās pasaules valdībām. Cita starpā iesniegts memorands Francijas prezidentam Degollam, lai viņš nebrauc uz okupētās Latvijas galvaspilsētu Rīgu, kā to vēlējās krievu valdība. Degolls no šī brauciena atteicās." Pie šī konstatējuma atliek vienīgi piebilst, ka ar šo panākumu visiem šaubīgajiem pierādīts, cik liela nozīme ir BPLA darbībai: pat iedomīgais un stūrgalvīgais Francijas prezidents Degolls bez ierunām paklausīja un uz Rīgu nebrauca, kaut Kosigins to rautin aizraut vēlējās. Iespēja, ka Degolls ievēroja faktu, ka Francija nav de jure atzinusi Latvijas iekļaušanu Pad. savienībā, kādēļ uz okupēto zemi pats nevēlējās braukt, nepastāv. Šis politiski ārkārtīgi izšķirīgais notikums ir vienīgi BPLA nopelns...

Tālāk V. Janums ziņoja, ka radioraidījumus okupētajai Latvijai no Vācijas nav izdevies noorganizēt. Jau labu laiku zināms, ka no Vācijas kāda privāta latviešu grupa, pati gādājot līdzekļus, uz okupēto Latviju tomēr raida. Tas liecina, ka radījumi no Vācijas tomēr iespējami. Kas nav izdevies centrālajai organizācijai, to iespējuši tautieši privātā iniciatīvā, mazāk domājot par birokratiskiem viedokļiem, bet vairāk cenšoties pakalpot pašai lietai. Sesijas dalībnieki pievienojās BPLA atzinumam, ka politisko bēgļu braucieni uz okupēto Latviju ir nevēlami, pat bīstami, gan atzīstot, ka par šo jautājumu jāizšķiras katram personīgi. BPLA valdei Eiropas pārstāvjus dod Latvijas atjaunošanas komitejas Eiropas centrs, kuŗa darbības financēšanā Vācijas LCK piedalās ar 80 angļu mārciņām, dodot vēl 20 mārc. ikgadējai Tautas balvai. Par Vācijas latviešu delegātiem LAK EC ievēlēja LCP locekļus V. Janumu, V. Lēmani, P. Valteru un J. Zēgneru, bet ACEN delegācijā — R. Liepiņu un LCP locekli J. Kiploku. Sesija arī vienbalsīgi pilnvaroja LCK iesniegt protestu Anglijas valdībai par Latvijas zelta izlietošanu saskaņā ar vienošanos ar Pad. savienību.

Par Minsteres latviešu skolām pārskatu sniedza direktors prof. Z. Vītens. Skolotāju stāvoklis tagad ir stabils, pie kam 10 algo Vācijas valdība, bet četri saņem stundu algu. Skolotāju vidū ir arī trīs vācieši, kas pasniedz vācu valodu un fizisko audzināšanu zēniem un meitenēm. Vēl joprojām pastāv vācu valdības prasība paaugstināt skolēnu skaitu no pašreizējiem 77 uz vismaz 90, tāpat noteikti prasa skolas uzturēšanas piemaksu no pašu latviešu puses, kas ir visai augsta, bet ziedojumos tik daudz neienāk. Sevišķas grūtības pastāv ar internāta telpu aizpildīšanu, jo skolas audzēkņu par maz, bet jāmaksā arī par neaizņemtajām telpām, kas prasa it prāvus līdzekļus. Tādēļ internāta apsaimniekotāji telpās grib novietot vecos ļaudis, kas psiholoģiski nebūtu vēlams. Sesija uzdeva skolas un internāta kuratorijai panākt ar internāta saimniekiem kādu kompromisu, tāpat vienbalsīgi atzina, ka skola visiem līdzekļiem atbalstāma un popularizējama, lai ieplūstu vairāk skolēnu. Šai nolūkā skolas padome izdos īpašu brošūru, kas

(Nobeigums 5. lpp.)

LIGO, LIGO!

Foto: J. Līgers

Vidējo austrumu problēmas

MŪSU ANGLIJAS LIDZSTRĀDNIECES CEĻOJUMA IESPAIDI ĒĢIPTĒ UN VIDĒJO AUSTRUMU KONFLIKTA ATBALSS LIEBRITANIJĀ

Kaut arī Izraēlas un Ēģiptes pašreizējais pēckaŗa konflikts izbeigtos tuvākajā nākotnē, Vidējie austrumi vēl ilgu laiku apdraudēs pasaules mieru, jo Ēģiptes politikas vadītāji iemetuši „panarabisma" dzirksteli Vidējo austrumu pulverā mucā, kādēļ jebkuŗu brīdi var notikt atkal jauna eksplozija.

Apmeklēju Ēģipti 1964. gadā. Mani interesēja ne tikai piramidas un templi, bet arī ēģiptiešu dzīves veids un saimnieciskais stāvoklis. Vēroju visu ar lielu uzmanību. Redzot ārkārtīgi nabadzīgo, tumšo Ēģiptes iedzīvotāju masu, bija jābrīnās, kā ēģiptiešu politiķiem šai laikā vispār varēja rasties panarabisma ideja un doma par kaŗu, lai šo ideju īstenotu arī dzīvē, t.i., lai radītu ne tikai vienu apvienotu arabu valsti, bet vēl izplestu tās robežas uz kaimiņu rēķina. Bija redzēts ļoti zems tautas masu dzīves līmenis dažās Eiropas zemēs, piemēram — Grieķijā, vēl zemāks Turcijā, bet Ēģiptē iepazītā nabadzība pārsniedza visu līdz tam vēroto.

Asuanā, kad vakarā atstājām viesnīcu, lai ieelpotu mazliet vēsāku gaisu pēc neizturamā dienas karstuma, mums bija pastāvīgi jākāpj pāri gulošiem cilvēkiem ietves malā: šiem ļaudīm nebija patvēruma naktij. Novēroju daudzus ēģiptiešus viņu pusdienas maltītes laikā: viena vai divas bananas, gabaliņš cukurniedras un — tas bija viss. Šo ēģiptiešu vienīgais apģērbs bija skrandains, nenoteicamas krāsas apmetnis, kuŗš nekad nebija redzējis ūdeni un ziepes. Vecais gīds, kas mums rādīja „Faraonu ieleju", t.i. kliniski iecirstās kapenes, pusdienu laikā mūs lūdza atdot viņam pārpalikušo maizi un citu ēdamo. Paēdis viņš apmierināts notēica: „Tagad esmu labi paēdis. Un man paliks vēl vakaram — ģimenei." Pārsteidza arī ārkārtīgi novārgušie bērni, neticami mazie zīdaiņi un vispār lielais skaits izdēdējušu, skeletiem līdzīgu cilvēku, kaut blakus tiem Kairo bija redzami arī labi paēduši un labi apģērbti ēģiptieši. Saimnieciskās pretšķirības likās ārkārtīgi asas.

Ceļotājam, kas grib apmeklēt Ēģipti, jāatsakās no viselementārākajām higiēnas prasībām un jābūt gatavam redzēt daudz neparasta, pat neticama. Nīlas ūdens izskatās brūns un biezs kā kafija, tomēr ēģiptieši to lieto visām vajadzībām. Nevaru še aprakstīt visu redzēto! Ir vienkārši jābrīnās, ka nekas nav dzirdēts par plašāka rakstura epidēmijām Ēģiptē.

Lielās summas, kuŗas izdotas bruņošanās vajadzībām, būtu devušas lielāku svētību, ja tās izlietotu tautas dzīves standarta uzlabošanai. Tikai pēc tam, kad Ēģiptē vairs nebūtu galīgās nabadzības posta, varētu domāt par panarabisma sapņa īstenošanu. Naidam pret Izraēlu nav rasisku vai reliģisku iemeslu, jo kā žīdi, tā arī arabi pieder pie semītu rases, tikai žīdi ir spējīgāki, uzņēmīgāki un čaklāki, reizē ar to arī daudz labāk pārtikuši. Naidu pret Izraēlu kurina mākslīgi ar pārspīlētu nacionālistisku un panarabisku propagandu. Plašo masu saimnieciskais posts rada auglīgu vidi šai propagandai, jo tumšās masas nav spējīgas patstāvīgi domāt un spriest.

Būtu tomēr nepareizi apgalvot, ka Nasers nekā nav darījis tautas materiālā stāvokļa uzlabošanai. Karali Faruku ar viņa neskaitāmajām mīļākajām un korrupto administrāciju vajadzēja padzīt jau daudz agrāk. No pārdesmit pilīm, kuŗas Ēģiptē piederējušas Farukam, apmeklēju tikai vienu — Kairo, bet ar to pietika. Redzot pils fantastisko greznību un tai blakus tautas nabadzību, radās nevaldāms īgnums pret bijušo Ēģiptes karali. No redzētā izšķērdīgā krāšņuma palikuši prātā divi sīkumi: ar dārgakmeņiem rotātā Faruka gulta no masīva sudraba un no īstām pērlēm veidotā galda sega...

Nasers ir ierobežojis lielo zemes īpašnieku varu, centies atbrīvot rūpniecību. Arabu gīdi ar lepnumu rādīja fabriku dūmeņus Kairo priekšpilsētās. Kokvilnas rūpniecība jau sasniegusi ievērojamu attīstību (starp citu, tūristes bija sajūsminātas par ēģiptiešu kokvilnas drānu, kas atgādina zīdu!). Lai iegūtu ārzemju valūtu, Nasers sāka arī pievilkt tūristus — ar sevišķi lētiem un ērtiem United Arab Airlines lidojumiem, cietu un pietam ļoti mērenu cenu noteikšanu restorānos, lieliskiem guļamvagoniem vilcienos no Kairo uz Asuānu (tur gan redzēju uzrakstus „Made in Hungary"!), labi nostādītu informācijas dienestu lidostā, stacijā u.c.

Nepieciešams bija arī Asuānas dambis. Šai sakarā jāatzīmē lielā politiskā kļūda, kuŗu izdarīja kādreizējais ASV ārpolitikas vadītājs Dalless, kas 1956. gadā izteicās, ka Ēģipte saimnieciskajā ziņā nav spējīga īstenot tik milzīgu projektu kā Asuānas dambja izbūvi, tā izmīcinot cerību uz amerikāņu materiālo un tehnisko atbalstu šim pasākumam. Bet — politika necieš tukšumu! Ēģiptē iespiedās Maskava ar savu atbalstu. Asuānā ieradās ap 300 krievu tehniķu, kuŗi, protams, bija arī labi apmācīti propagandisti. Ir jābrīnās, ka Dalless, būdams pārliecināts komūnisma pretinieks un tālredzīgs politiķis, toreiz neparedzēja, ka, amerikāņiem atsakoties, Ēģiptē ar savu palīdzību iespiedīsies Pad. savienība. Ja šī kļūda nebūtu izdarīta, tad tagad Nasers savās runās nelietotu izteicienus, kā „Mūsu draugi Pad. savienībā" un līdzīgus. Bez krievu pamudinājuma un palīdzības solījuma Nasers nebūtu arī uzsācis nule notikušo kaŗa dēku.

Séno laiku vēstures grāmatās lasāms par Ēģiptes augstajām ražām faraonu laikos. Romas imperijai Ēģipte bija „maizes klēts". Ir lasīts par Nīlas auglīgajām dūņām, par seno ēģiptiešu sekmīgo cīņu ar tuksnesi. Bet tagad Ēģiptei jāpieņem dāvanas no ārienes — labības sūtījumi. Vēl nesen Ēģipte saņēma attiecīgu piedāvājumu pat no sarkanās Ķīnas... Lai atjaunotu seno auglību un atkaŗotu zemi tuksnesim, nepieciešama nauda, tehnika un — čakli cilvēki, kas

(Nobeigums 8. lpp.)

LELDAAs Kanadas apgabala mācītāju konferencē 17. jūnijā Toronto par jauno Latvijas ev.-lut. baznīcas virsvaldes locekli no Kanadas ievēlēja Toronto Sv. Andreja draudzes priekšnieku Rūdolfu Rozi. Uzņēmumā jauno baznīcas virsvaldes locekli apsveic LELDAAs Kanadas apgabala garīgais vadītājs prāvests V. Sēfers (pa labi).

A. Sedasdēls

Izdzēstās ugunis

Ar tērauda ķetnām turēdami važās mūsu tautu un zemi, sarkanie varasvīri pa reizei piespiesti dod apsolījumus, ka mūsu tautai ļauts saglabāt, kopt un paust savas nacionālās īpatības. Bet tam ir vienīgi pieneņu pūku svars: nu jau kuŗo vasaru, kad ap tās visskaistāko nakti apvilkts dzeloņzogs, nopostīta viena no krāšņākajām rotām mūsu tautas vēsturiskajā gājienā.

Jāņugunis mirdzēja jau sen, — sen pirms mūsu neatkarīgās valsts pasludināšanas. Tās mirdzēja cauri gaŗajiem apspiestības posmiem — zem dzelžotā vācu bruņinieku zābaka, jo latvju dainas savu skandējumu sāka vērdzības laikmetā, daudzināmas Jāņu dienu un skaistinot tās brīnišķīgo simboliku.

Mums jau bija sava raksturīgā etniskā seja, savas paražas, tiecējumi un izdarības. Un kaut apspiesti, uzmanīti un rāti, mēs tās kopām un sargājām un tajās bija ieaugušas visas mūsu tautas paaudzes. Šodien mūsu tautai bez nolaupītās brīvības uzņaugtas arī citas važas, uzspiesti ierobežojumi dvēseles alkām un priekiem. Apspiedēji arī Jāņu naktī saskatījuši kaut ko tādu, kas var pamudināt modru uzturēt tautas dvēseli un jundit nacionālās īpatības.

Arvien klusākas kļūst līgo dziesmu skaņas un dziestošu atspīdumu vieš aizkurtie jāņuguns sārti. Un ja tie vēl arī šodien laistītos ar seno spožumu, vai gan mēs varētu ieraudzīt to priecīgo ainavu, sadzirdēt tos dzidros jāņabērnu smieklus un pašu līgošanu, šo nemirstīgi skaisto pateicības žestu Dieva sūtītajai auglībai, kādā reiz šūpojās brīvās dzimtenes druvas, pļavas un iekoptie dārzi? Vai vietās, kur kopīgai vergošanai sadziti ļaudis ar zemes arāja uzdevumu, šodien varam ieraudzīt kādu priecīgu seju, sadzirdēt kādu balsi, kas rada Līgo vakara noskaņai? Kā var salīgot kalns ar kalnu, novads ar novadu, ja to skaistums nopostīts vai iznīcis nolaistībā, ja visā zemē latvietis ar latvieša dvēseli krūtīs ir nospiests ceļos?

Var jau būt, ka vēl atradīsies kāds, kam seju rotās kaut kas līdzīgs smaidam: tas būs nelgu varas ieceltais vagars latviešu kolchozniekam. Šim uzraudzības vīram taču nesamērīgi vieglāks darbs, augsta izpelņa un izredzes nākotnē, ja viņš apliecinās prasmi vēl vairāk izdzīt kolchozu vergu pulkus...

Mūsu skaistās jāņugunis tikpat kā izdzisušas, — lasu kādā pērn rakstītā vēstulē no dzimtenes. Neviens jau nevar vairāk pateikt — jāuzmanās. Bet mēs zinām izskaidrojumu: apspiedēji bīstas katras uguntiņas, katras dzirksteles, kas izšaujas gaisā, jo tas, kas dziļi slēpts tautas dvēselē un ilgās, ir jāiznicina līdz pat pamatiem. Un ik Jāņu dziesmā, vārdos un melodijās taču gulst kaut kas no tautas ticības, vēlmēm un skaistuma.

Okupanti grib, lai mūsu tauta dzīvotu bez ilgām un nākotnes cerībām. Viņi grib, lai tā kļūtu akla un nedzīva paklausītāja visam tam, kas nāk no austrumu nežēlības.

Bet vai tas ir iespējams? Vai jebkuŗam mūsu tautas piederīgajam nav kaut kur dvēseles stūrītī dziļi ietverta un noslēpta kāda vēlēšanās pašu tautas labā? Ja izdzēsta jāņuguns, tāda tomēr var degt un karsēt dvēseli, kas vēl šodien īstam latvietim nedod miera un rauj to kādā ticības spēkā.

Nedziedāta līgo dziesma vēl nenozīmē, ka tās vārdi un simbolika būtu pagaisuši. Lūgšanas vārdus var izrunāt skaļi un arī klusībā pie sevis, — būtībā starpības nav.

Daļa mūsu tautas, dzīvodama svešās zemēs un pārpilnam baudot brīvības augļus, atkal līgos brīvi un pacilāti. Varbūt pat lielā aizrautībā un skaļumā skanēs līgo dziesmas un vainagos iemirdzēsies kāds svešās zemes zieds, kas rada mūsu pļavas greznumam vai dārzā dēstītam jasmīnu krūmam. Tā ir prieka un burvestības nakts, kad nokrīt ikdienas rūpes un pagaist darba smagme. Tomēr savu prieku izdziedot un svešos Jāņu vainagus galvā liekot, pavērsim dvēselei ceļu šai naktī uz to pusi, kur klusumā un tumsā grimusi mūsu tauta un tās dzīve, bet kas savā dvēselē ir un paliks domātāja un ticētāja labākai nākotnei.

Kā mums, tā viņiem tālajā dārzā pagātne šai naktī nāks ciemos ar savu seno burvību, kas ir vienreizēja latviešu paaudžu mūžiem. Tā nav gaistoša un viegla prieka dāvana, bet gan bagātība ar nezūdīgu skaistumu un slavinājumu Dieva radības un auglības spēkam.

Ik dziesmu skandinot un priecīgi jūtoties savējo pulkā, arī mēs, svešuma ceļu gājēji, šai brīnišķīgajā naktī pacelsim savas vēlmes augstumos, no kuŗiem tās vienodamas aizlidos un sakļausies ar visas tautas cerībām dzimtenē.

Līgo!

Pēteris Aigars

Patiesiba nav noklusējama

ALEKSANDRS SOLŽEŅICINS PIEPRASA ATCELT CENZŪRU

Kas ir Solžeņicins? Latviešu trimdinieku vairākumam šis vārds līksies nedzirdēts. Tie, kas lasījuši romānu „Ivana Denisoviča viena diena", sapratīs, ka šis cilvēks attēlojis bez pārspīlējumiem vienu dienu koncentrācijas nometnē, kurā viņš Staļina laikā pavadījis 11 gadu. Taču šis romāns nav vienīgais Solžeņicina darbs. Viņš rakstījis īsos stāstus, kuŗu mākslinieciskā vērtība ir vēl lielāka nekā romānam. Solžeņicina jaunākos darbus apķilājusi padomju drošības policija.

Ļoti zīmīgas nianses Solžeņicins, piemēram, atklāj tēlojumā „Pīlēns": — Sīks dzeltens pīlēns, divaini pieplokot miklajai zemei ar gaišo guzniņu, tikko turēdamies uz vārgajām kājām, skrien man pa priekšu un plkst: „Kur mana māte, kur mani tuvinieki?" Viņam nemaz nav mātes, jo vista izperēja pīles olas, sildīja kopā ar savējām. Negaisam tuvojoties, cālēnus grozā ienesa pajumtē, apsedza ar maisu, bet pīlēns nomaldījās. Nāc, mazais, man saujā.

Kur te tveŗas dzīvība? Viņš liekas bez svara, actiņas melnas kā krelltes, kājiņas kā zvirbulēnam. Vajadzētu tikai saspiest, un viņa vairs neķūst. Bet viņš ir silts. Knābītis gaiši iesārts kā manikīrēts, piemīlīgs. Un kājeles ar plēvītēm, un dzeltens, un pūkaini spārniņi slienas. No brāļiem viņš jau atšķiŗas pēc rakstura.

Bet mēs — mēs drīz lidosim uz Venēru. Mēs tagad, ja saliksim kopā spēkus, divdesmit minūtēs uzarsīm visu pasauli. Taču nekad, ar visu savu kodolizmības varenību, izmēģinājumu retortē, kaut arī mums iedotu spalvas un kauliņus, nesamontēsim šo mazo, nožēlojamo, dzelteno pīlēnu, kuŗam, liekas, nemaz nav svara. —

Tas ir viens Solžeņicins. Otrs Solžeņicins atklājas, kad izlasām memorandu, kuŗu viņš iesniedzis IV padomju rakstnieku kongresam, kas nesen notika Maskavā. Solžeņicins nebija pielaists kongresā, bet viņa iesniegums tajā izraisījis samulsumu un arī atbalsi. Iesniegums ir parādījies franču un britu laikrakstos. Nebūtu par jaunu, ja arī latviešu trimdinieki to izlasa, kaut arī saisinātā veidā. Solžeņicins raksta:

— Kamēr man nav iespējams jūs uzrunāt no katedras, es lūdzu kongresu apspriest sekojošus jautājumus. Brīvās domas apspiešanu, kuŗai bijusi pakļauta mūsu rakstniecība vairākus gadu desmitus ar cenzūras palīdzību, Padomju rakstnieku savienība vairs ilgāk nevar ciest. Cenzūra, kuŗa nav paredzēta mūsu konstitūcijā un kuŗa reizē ar to atzīstama par pretlikumīgu, dod iespēju nekultūrālām personām vērsties pret rakstniekiem. Mūsu rakstniekiem nav atļauts publiski izteikt savas domas par cilvēku morālo dzīvi, par sabiedrību, iztirzāt no individuālā skatījuma sociālās problēmas un vēsturisko pieredzi, kas tik dziļi skārusi mūsu zemi. Darbi, kuŗi varētu paust domas, kas nobriedušas tautā, kas laika tecējumā varētu ievērojami ietekmēt mūsu gara dzīvi un sociālās sirdsapziņas evolūciju, ir aizliegti vai cenzūras sakropļoti...

Jauno rakstnieku ievērojamus manuskriptus tikai tādēļ noraida, ka tie var nepatikt cenzūrai. Daudzi Rakstnieku savienības biedri un pat šī kongresa delegāti labi zina, ka viņiem vajadzēja padoties cenzūras spiedienam, kapitulēt jautājumos, kas skaŗ viņu darbu struktūru un ievirzi. Viņi ir pārlabojuši veselas nodaļas, lappuses, rindkopas, teikumus; viņi teikto mīkstinājuši, lai tikai darbs varētu parādīties atklātībā. Tā rīkodamies, viņi paši ir sabojājuši savu darbu līdz nepazīšanai. Un labāko, kas vēl palicis, sakropļo pēc publicēšanas.

Rakstniecība nevar attīstīties starp divām iespējām — „atļauts" un „aizliegts". Rakstniecība, kas neelpo to pašu gaisu, kuŗu elpo pašreizējā sabiedrība, kas neatklāj sabiedrības sāpes un bailes, kas laikus nespēj brīdināt par tuvām morālām un sociālām briesmām, nav cienīga dēvēties par rakstniecību. Šāda rakstniecība ir tikai lakošana. Šāda rakstniecība neiemanto jaužu uzticību. Šīs grāmatas nav vērts lasīt.

Mūsu rakstniecība zaudējusi vaditāju vietu pasaules literātūrā, kādu tā ieņēma pagājušā gadsimta beigās un šī gadsimta sākumā. Tā zaudējusi centienus pēc eksperimentiem, kas tai bija raksturīgi divdesmitajos gados. Mūsu rakstniecība tagad visai pasaulei liekas nabadzīgāka, seklāka un nevērtīgāka nekā tā patiesībā varētu būt, ja to neapspiestu, ja nekavētu tās attīstību.

Zaudētāja, protams, ir mūsu zeme, bet zaudē arī visa pasaules literātūra. Ja tai būtu pieejami visi mūsu gara augļi, tai būtu iespējams gūt dziļāku ieskatu mūsu garīgajā pieredzē.

Es lieku priekšā kongresam pieprasīt un panākt visāda veida atklātās un apslēptās cenzūras atcelšanu mākslas darbiem. Izdevniecības jāatbrīvo no pienākuma pirms darba publicēšanas iegūt cenzūras atļauju.

(Nobeigums nāk. numurā)

LATVIJA

50. N-RS. SESTDIENA, 1967. G. 24. JŪNIJS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO.

Atbildīgais redaktors — Alfrēds Vinčels, 508 Palmerston Blvd., Toronto 4. Ont.; tālr. 531—4533;

Atb. redaktora vietniece — Silvija Ancāne, sasniedzama redakcijā, tālr. 368—3239;

Iekšlietu redaktors — Rūdolfs Noritis, 1749 Victoria Park Ave., Apt. 209, Scarborough, Ont.; tālr. 759—8076;

Ārlietu redaktors — Ints Potnieks, 26 Underhill Dr., Don Mills, Ont.; tālr. 447—6933;

Sporta redaktors — Valdis Teteris, 17 Chester Hill Rd., Toronto 6, Ont., tālr. 463—4226.

REDAKCIJA EIROPĀ:

Vācijā — Pauls Strante, 44 Münster/Westf., Von Elnem Str. 19.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs teksts un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa: ASV un Kanadā — par mēnesi $1.50; 3 mēn. $4.50; 6 mēn. $8.50; par gadu $16.00. Atsevišķa numura cena 20 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $1.60, bet tekstā $3.20 — $6.40 par 1 collas slejas telpu.

LASĪTĀJU VĒSTULES

ATBILDE BTFK LATVIEŠU DELEGĀCIJAS VADĪTĀJAM T. KRONBERGAM

LNAK valdes vicepr-dis un BTFK latviešu delegācijas vadītājs T. Kronbergs savā lasītāja vēstulē „Un tomēr nepareiza ziņa!" (LA 44. numurā) ļoti cenšas BTFK 18. aprīļa sēdes atreferējumu laikrakstā „Latvija Amerikā" pataisīt par nepareizu, pat uzsverot šīs sēdes sekretāra izglītību, bet aizmirstot, varbūt, pieminēt, cik reižu minētais sekretārs spiedis roku Kanadas ministru prezidentam.

Savā iepriekšējā vēstulē (LA 41. numurā) uzsvēru, ka BATUN pr-dis H. Kullango nolasīja no BATUN saņemto aicinājumu piedalīties un atbalstīt demonstrācijas pret Baltijas valstu zelta iztirgošanu komūnistiem. T. Kronbergs turpretim savā pirmajā paskaidrojumā „Nepareiza ziņa" (LA 37. numurā) raksta, ka BTFK priekšsēdis esot tikai ziņojis par privāti piesūtītas BATUN vēstules saņemšanu. Kā jau iepriekš norādīju, BATUN piesūtīto vēstuli nolasīja, nemīnot, ka tā ir privāta, un par to debatēja ilgāku laiku — ar uzaicinājumu baltiešu organizācijām to atbalstīt iespēju robežās.

Tālāk T. Kronbergs min, ka man neesot loģikas, jo BTFK nevarot nekādu lēmumu pieņemt bez iepriekšēja lēmuma pieņemšanas visās trīs baltiešu centrālajās organizācijās. Cik saprotu, tad ne LNAK, ne arī pārējās baltiešu organizācijas iepriekš nebija lēmušas par demonstrāciju organizēšanu 14. jūnijā, bet bija runāts vienīgi par atceres akta rīkošanu. Minētajā BTFK sēdē izteica priekšlikumu rīkot arī demonstrāciju, ko pieņēma. Kā tad nu tas saskan ar loģiku vai tās trūkumu? Ir jau iespējams, ka BTFK lēmumus apzīmē tikai par ierosinājumiem, bet tas tomēr nemaina patieso stāvokli.

T. Kronbergs arī raksta, ka es cenšoties mest ēnu uz LNAK amatpersonām. Vai tad kādam vēl jāmet ēna uz tiem, kas paši jau to paspējuši izdarīt? Pati LNAK vadība ar savu nostāju BATUN akcijas lietā to jau izdarījusi.

T. Kronbergs vēl raksta par BATUN atbalstīšanu gan materiāli, gan morāliski no LNAK puses. Kāda šī atbalstīšana ir patiesībā, to gan katrs, kas piedalījās 15. maija demonstrācijā Toronto, redzēja. Diemžēl, tajā neredzēja ne T. Kronbergu, ne LNAK valdes priekšsēdi. Vēl labāk šo „draudzīgo" izturēšanos un „morālisko" atbalstu var redzēt, izlasot rakstu „LNAK atzinumi BATUN aicinājuma lietā" šī laikraksta 33. numurā.

Ja T. Kronbergam būtu vēl kādi argumenti šai lietā, esmu gatavs, gan pieaicinot arī BTFK priekšsēdi H. Kullango, katrā laikā un vietā lietu apskatīt vēl tālāk.

O. Ieviņš, Hamiltonā

❋

VIENĪBĀ IR SPĒKS

Latviešu tauta bija diezgan vienota pirmā pasaules kara laikā, organizējot un atbalstot strēlnieku bataljonus (vēlāk pulkus), kuŗi vairākās kaujās guva panākumus un pat atbrīvoja pieeju Jelgavai. Par strēlnieku varonīgajām cīņām un uzvarām rakstīja ārzemju laikrakstos, iepazīstinot savu valstu iedzīvotājus ar latviešu tautu un nolīdzinot tai ceļu uz valstisko neatkarību. Cīņās pret bermontiešiem latvieši kā viens stāvēja par savu valsti: pieaugušie vīrieši un pat vidusskolu audzēkņi stājās karavīru rindās, zēni bija ziņneši, sirmgalvji ieņēma sargu vietas, sievietes apkopa ievainotos, gatavoja ēdienus, šuva karavīriem veļu un drēbes. Tauta izdzina ienaidnieku no savas zemes.

Tagad ne tikai okupēta Latvijas demokratiskā republika, bet apdraudēta arī latviešu tautas eksistence. Tādēļ nepieciešama vislielākā tautas vienība, sevišķi trimdinieku sadarbība. To cenšas panākt latviešu centrālās un globālās organizācijas, bet netrūkst arī savrupgājēju, kas darbojas pretējā virzienā, ignorējot šīs organizācijas, kuŗas cenšas panākt arī vienotu memorandu iesniegšanu lielo valstu valdībām. Savrupgājēji arī to neievēro, un katra grupa, nedaudzu piekritēju atbalstīta, cīnās pret miljoniem, kuŗu pārstāvji parasti neatbild vai noraida iesniegtos memorandus.

Aplūkoto rīcību ikvienam cilvēkam neuzbudinātā stāvoklī grūti atzīt par lietderīgu cīņas paņēmienu, kas varētu sekmēt tautas mērķu sasniegšanu. To būs izraisījis kāds jūtu efekts vai kādi īpaši mērķi.

Paturot prātā pašreizējo bīstamo latviešu tautas stāvokli, ikvienam tautietim vajadzētu censties panākt to, lai latviešu trimdinieku saimes locekļi atbalstītu tautas vienību cīņā par latviešu labāku nākotni un taisnīgu interešu aizstāvēšanu, jo atsevišķu personu un nelielu grupu rīcību var izraisīt, kā jau minēts, afektīvi jūtu uzliesmojumi, zemapziņas norises, daži citi pārdzīvojumi. Minētie latviešu tautas pašnākumi tomēr norāda, ka tikai vienībā ir spēks.

Pēteris Dreimanis,
Londonā

❋

PASKAIDROJUMS

Sv. Pāvila latviešu ev.-lut. draudzes Detroitā padome, savā sēdē iepazinusies ar LA 20. maija numurā ievietoto A. Zaļinska rakstu „Gaŗezeram vajadzīgi darbinieki" un tajā izteiktajām domām Gaŗezera statūtu jautājumā, ka „visneatlaidīgākie statūtu brāķētāji bijuši daži Sv. Pāvila ev.-lut. draudzes locekļi Detroitā", — vēlas paskaidrot sekojošo:

1) Iebildumu cēlēji jeb „brāķētāji" nav bijuši daži Sv. Pāvila draudzes Detroitā locekļi, bet gan draudzes amatpersonas, izraudzītas šo jautājumu kārtošanai un draudzes uzskatu pārstāvēšanai.

2) Izraudzītajām amatpersonām bija iebildumi pret atsevišķiem statūtu punktiem, jo tajos nav ietilpināts 1966. gada 8. janvāra Gaŗezera paplašinātajā valdes sēdē Detroitā apspriestās un visiem pieņemamās statūtu projekta vadlīnijas. Galvenais iebildumu cēlonis tomēr bija statūtu projekta neizsūtīšana draudžu un citu organizāciju ieskatam un statūtu pieņemšanai nepieciešamās pilnvarnieku sapulces nesasaukšana. Tā pag. gada sapulcē izdalītie tā saucamie statūti pirms tam nekad un nekur nav bijuši pieejami ieskatam, tie nekad un nekur nav pieņemti un pārvērsti sākotnēji iecerēto kopīgo draudžu pasākumu par akciju sabiedrību.

3) Sv. Pāvila draudze vienmēr izvairījusies no Gaŗezera domstarpību publicēšanas, bet nevar nereaģēt uz nepareizo un draudzi aizkarošo informāciju LA slejās. Reizē ar to draudzes vadība uzskata jautājumu par izbeigtu un nekādās tālākās diskusijās nepiedalīsies.

Sv. Pāvila latviešu ev.-lut. draudzes Detroitā padomes uzdevumā:

R. Junkulis,
draudzes priekšnieks

❋

„LATVIJA AMERIKĀ" REDAKCIJAI:

Jāņa Jaunsudrabiņa skolas Sakramento saimes vārdā Jums visiem sirsnīgi pateicos par atbalstu pagājušajā mācību gadā. Jūsu laikraksts mums bija ļoti liels palīglīdzeklis mācībās, sevišķi par tiem laikiem un notikumiem, kas jau iegājuši vēsturē. Skolēni ar lielu interesi apskatīja uzņēmumus no Latvijas brīvības cīņu laikiem un neatkarības posma aprakstiem, kuŗus tik bagātīgi Jūs protat sakopot 8 lappusēs. Mēs varējām sakārtot palielu grāmatu par Latviju un latviešu kultūru rakstos un skatos.

Aina Celle, Sakramento

Pareizs atlants

„Medallion World Atlas," — tā saucas 415 lappušu biezs, liela formāta pasaules atlants, kas ietver vispusīgus ģeogrāfiskus un vēsturiskus datus par visām pasaules valstīm. Pretēji vairākiem citiem līdzīgiem izdevumiem, kuŗos Baltijas valstis apzīmētas kā Pad. savienības sastāvdaļa, „Medallion World Atlas" 53. lpp. ģeogrāfiskā kartē parāda Baltijas valstis ar robežām, kādas bija pirms okupācijas, ar pievienotiem nacionālajiem karogiem. Īpašā piezīmē norādīts, ka ASV valdība nav atzinusi Igaunijas, Latvijas un Lietuvas inkorporāciju Pad. savienībā, tāpat kā neatzīst citas otra pasaules kara territoriālās pārmaiņas, kā tas atzīmēts kartē. Piezīmē vēl norādīts, ka parādītie karogi ir neatkarīgo Baltijas valstu oficiālie karogi, kādus tos pazina pirms 1939. gada. Atsevišķā sarakstē uzskaitītas arī visas lielākās pilsētas, upes, kalni un citas nozīmīgākās vietas.

Atlanta cena ir 19,95 dol. Izdevniecības adrese: Hammond Incorporated, 515 Valley Street, Maplewood, New Jersey, U. S. A.

Baltijas valstu karti zīmējis latviešu kartografs Gunārs Rūtiņš, kas izdevniecībā strādā jau vairāk nekā 4 gadus un pašreiz ir viens no 8 atlanta redaktoriem. G. Rūtiņu, kas pieskaitāms mūsu jaunajai paaudzei, pirms apmēram 10 gadiem iedalīja ASV armijas kartografiskajā dienestā Japānā. Pēc armijas gaitām viņš strādāja vairākos privātos kartografijas uzņēmumos, bet pašreiz nodarbināts jau minētajā Hammonda sabiedrībā. G. Rūtiņa speciālitāte ir ekonomiskās ģeogrāfijas kartes, no kuŗām atlantā viņš lielu daļu ir gan rediģējis, gan arī pats zīmējis. Firma veic arī dažādus speciālus pasūtinājumus enciklopēdijām un līdzīgiem izdevumiem.

R. N.

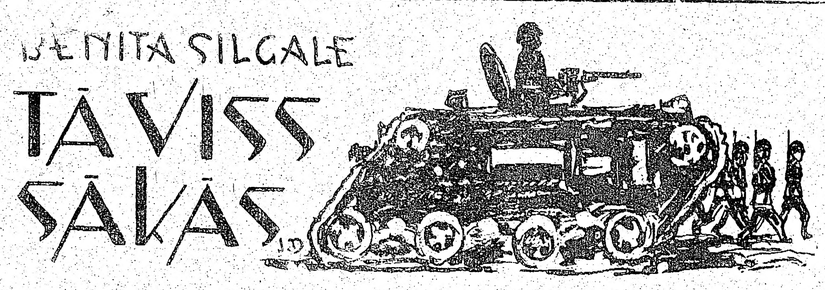

(1. turpinājums)

„Tas ir labi, ka ienācāt," Puriņš viņas saņēma, „bet tad nu arī tūlīt un bez kavēšanās dodieties uz ciemu pie skolotāja. Gan viņš parūpēsies par jums, ja te — nedod Dievs! — notiktu kāda nelādzība."

Meitenes aizskrēja.

Tas arī bija pats pēdējais brīdis. Meitenes vēl nebija lāga paguvušas sasniegt ciema pirmās mājas, kad sarkanarmieši bija posteni jau ielenkuši no visām pusēm.

Sākās cīņa.

Krievi sirdīgi uzbruka, latvieši vēl sirdīgāk aizstāvējās.

Tomēr krievi skaitliskā ziņā bija nesamērīgā pārākumā, un tā kādam sarkanarmietim izdevās piekļūt postenim no mazāk apsargātas puses un iemest ēkā pa logu rokas granātu.

Ēka sāka degt.

Masļenku ciema ļaudis visu laiku ar bažām bija vērojuši cīņu ap posteni. Tagad viņi sameklēja savus ugunsdzēsības rīkus, kādi nu kuŗam bija, un aizsteidzās uz posteni savaldīt uguni un glābt, kas vēl glābjams.

Taču nepagāja ne stundas ceturksnis, kad puikas, kuŗu parasti nekad netrūkst tur, kur notiek kaut kas neparasts, atskrēja atpakaļ ciemā un pārbijušies, viens otru pārtraukdami, aizgūtnēm stāstīja, ka krievi posteni nopostījuši līdz pat pamatiem, pagalmā guļot nošauti divi robežsargi, puskailā Puriņa kundze un arī viņas mazais dēls. Pārējos nobežsargus, kas bija aizstāvējušies līdz pēdējai patronai, un tos ciema ļaudis, kas piesteigušies dzēst uguni, krievi pēkšņi ielenkuši un aizveduši sev līdz pāri robežai.

Noklausījušies šo drausmīgo vēsti, ciema ļaudis skumji nolieca galvas. Kā jau pierobežas iedzīvotāji viņi pazina savus sarkanos kaimiņus aiz robežas un zināja, ka aizvestie nekad vairs neatgriezīsies pie savējiem, bet palicējiem nekad nebūs lemts saņemt kādu vēsti no aizvestajiem un uzzināt, kas ar viņiem aiz robežas noticis un kur tie savas galvas nolikuši.

Ciema skolotājs, iegājis savā dzīvoklī, paskatījās abās nelaimīgajās meitenēs, kas, kaktiņā nolīdušas, klusi šņukstēja. Pavēries sienas kalendārā, kas karājās aiz viņa darba galda, viņš, it kā grūtu uzdevumu iegaumēdams, pie sevis nomurmināja:

„15. jūnijs....15. jūnijs...." Sienas kalendāra augšējā, vēl nenoplēstā lapiņa rādīja 1940. gada 14. jūniju.

2.

STRUPCEĻA

Tā viņi iesāka: ar slepkavošanu un cilvēku nolaupīšanu, ar dedzināšanu un postīšanu, ar asinīm un asarām. Un tad, kā sākuši ar briesmu darbiem, tāpat ar tiem pašiem noziegumiem turpināja.

Tai pašā dienā un gandrīz tai pašā stundā un brīdī, kad Masļenku nozieguma upuŗus guldīja zemes klēpī, Latvijas austrumu robežu šķērsoja Staļina sarkanarmija: kājnieku, jātnieku, artilērijas un, kas lai zina, kādu vēl speciālu uzdevumu divizijas. Īsā laikā tās pārplūdināja visu Latvijas territoriju, kas atradās viņpus Daugavas, un ieņēma galvaspilsētu Rīgu.

Tas bija grūts brīdis mazajai Latvijai. Latviešu acīs vērās uz Rietumiem, jo paļāvība uz lielvalstīm latviešu cilvēkos bija liela un nesatricināma. Nelaimīgā tauta savā postā meklēja mierinājumu un ticēja visādām iespējām un pavisam aplamām baumām. Nez' kādēļ sevišķi paļāvās uz zviedriem, ar nepacietību gaidot zviedru floti ierodamies Latvijas ūdeņos.

„Tie nepieļaus tādu vardarbību —"

„Tie pavēlēs Staļinam atvilkties atpakaļ —"

Bet kamēr izmisušais latviešu cilvēks tīksminājās ar šīm rožainajām cerībām un gaidām, Latvijas valdība, meklēdama kaut kādu atsaucību pie tiem pašiem „rietumu lielajiem", piedzīvoja vienu vilšanos pēc otras. Hitlera Vācijas sūtnis ciniski atzinās, ka viņa valdība nemaz nav ieinteresēta Latvijas, Lietuvas un Igaunijas pastāvēšanā, noklusējot faktu, ka abi starptautiskie laupītāji — Hitlers un Staļins — Baltijas valstu turpmāko likteni jau izlēmuši un vienojušies slepenā līgumā. Pārējām valstīm, protams, bija neērti aktīvi vērsties pret Staļina vardarbību, jo bija jau sācies otrs pasaules karš, bet Pad. savienība palikusi neitrāla, vismaz tiešajā kara darbībā neiesaistījusies. Taču tikpat neērti rietumvalstīm bija nekā nedarīt un nekā neteikt. Tādēļ tās deklarēja, ka pārestību, kuŗu Staļins nodarījis Latvijai un abām pārējām Baltijas valstīm, atzīst par nelegālu un nosoda.

Tas bija viss.

Tas bija pieklājības akts, kas nevienu nesaista un nevienam neuzliek arī nekādus pienākumus, bez praktiskas nozīmes un reālas vērtības.

Taču Staļins nevilcinājās. Viņš atsūtīja uz okupētajām Baltijas valstīm savus uzticības vīrus, kuŗi ar viltu un komūnistiskajām varmācības metodēm nokārtoja nelaimīgo zemju iekļaušanu padomju imperijā galīgā veidā.

Latvijas likvidēšana bija uzdota tagad visā pasaulē pazīstamajam bēdīgi slavenajam Andrejam Višinskim, kādreizējam poļu muižniekam.

Ārzemju diplomātiskās pārstāvības, kas bija akreditētas pie neatkarīgās Latvijas valdības, sāka likvidēties vēl iekām Latvija bija beigusi pastāvēt. Tikko Višinskis ieradās Rīgā, ārzemju diplomāti steidzīgi atstāja Latviju.

Tā visu pamestā Latvija bija spiesta padoties Kremļa varmākām, kas nu bija uzsākuši savu pasaules iekarošanas plānu īstenošanu Eiropā. Ko gan citu Latvija būtu vēl varējusi? Divi miljoni miermīlīgu un neapbruņotu cilvēku pret divsimt miljoniem līdz zobiem apbruņotu uzbrucēju, kas. Staļina dzīti, sāka plūst uz rietumiem. Latvijas valdība bija spiesta nolikt savas pilnvaras, lai dotu vietu Višinska izraudzītajai un Maskavai akli padevīgajai leļļu valdībai ar tautas nodevēju un godkārības apsēsto profesoru Augustu Kirchenšteinu „ministru prezidenta" amatā.

Komūnistu zemēs parastajā kārtībā un Višinska režijā Latvijā „ievēlēja" jaunu parlamentu, kurā lielā skaitā bija pārstāvēti vietējie komūnisti, līdzskrējēji un naīvi cilvēciņi, kas nespēja politiski domāt, bet ticēja okupantu solījumiem. Šī „parlamenta", vai kā Latvijā apzīmēja — Saeimas, vienīgais uzdevums bija parakstīt Višinska sagatavoto aktu par Latvijas ieklaušanu Padomju savienībā. Tas gan bija formulēts kā lūgums Maskavai uzņemt Latviju Padomju savienības tautu saimē. Protams, Kremlis šo lūgumu uzklausīja.

(Turpinājums sekos)

Velta Toma

BRĪVA VĪRA

VALENTINS PELĒCIS „MALENIEŠA PASAUL (PIRMĀ GRĀMATA); ILUSTRĒJIS ALFREDS

Lasot un pārlasot Valentīna Pelēča jauno, pēc skaita ceturto grāmatu „Maleniešа pasaule", ar prieku jāatzīst, ka šī ir viņa īstenā pasaule, kur notikušais un vērotais izlikts rakstos vienreizējā, dziļi augšzemnieku dialektā jeb izloksnē sakņotā valodā un stilā. Paraugu un meklēšanas posms autoram jau aiz muguŗas, ceļš caur trim grāmatām vedis uz sevi pašu, un autors nepretenciozi iegājis savas bērnības, reizē ar to mūsu īsa mūža brīvās valsts un ziedošās zemes laikā un telpā, no šķietami ikdienišķas vielas, kā graudus no pelavām pirmā kūlumā jaunai maizei, izlasījis rakstuŗigus tēlojumus un piestāstus. Kā smazo šī izlasīto, jauno rudzu maize! Šī jaunā grāmata — kur: ko teikt un kā to pateikt saderīgā līdzsvarā; kur attapīgs vārds vietā, kur no tautas valodas ne mazāko baļļu, tiešī otrādi, kur tā pakalpo vielas izvēlei, ievedot vienreizējus pirmtēlus mūsu literātūrā, kā Vecomāti, Vecotēvu, Oudra Otti, un Smaidošo bērzu.

Nenoniecinot nevienu autoru, kas, sakņodamies vidusdialektā, nespēj novada vārdus būtiski izjust un piepulcēt mūsu rakstu valodai, godam jāizceļ Valentīna Pelēča dotumi bagātināt valodu ar rakstuŗigiem iestarpinājumiem senā mālupiešu izrunā un izteikā. Protams, lokālpatriotiskā nosliece — arī šo rindu autore dzimusi un augusi Augšzemes dialekta novadā, Lietuvas pierobežā, un allaž godam minējusi ievērojamus un lielus mūsu šī novada autorus, kuŗu valoda sinonimu un senvārdu bagāta, kā Raini, Jaunsudrabiņu, Veseli, Akurāteru, Aleksandru Grīnu — var vedināt iebildējus, kas atzīst tikai vidusdialekta tiesības. Taču arī pāri Daugavai, augšup uz Igaunijas robežu tiekdamies, šis pats dialekts aptver izcilu autoru pulku, vidzemniekus Ezeriņu, Medeni, Lazdu, Andr. Eglīti, Sārtu, kā arī visai plašo ezerzemi Latgali ar tās bagāto valodu, minot kaut vai tikai vidējās paaudzes autorus Klīdzēju un Sprūdžu. Mālupes novads, blakus Alūksnei, ir Valentīna Pelēča puse, tur mantotie viņa sinonimi, lokālie sakāmvārdi birst kā no sieka, vienam pagastam pilnam saprotot tikai blakus pagasta idiomus, izteikas, tāpat kā leišmalē (skat. J. Jaunsudrabiņa rakstu par Jāņa Veseļa dzimto novadu, Laiks, No. 25, 1948. gadā). Guvums no „Maleniešа pasaules" bagātās valodas pirmkārt ir manto dzei, kas sest nas skolās ma slektu, ar ļoti miem — māj runājam senā izloksnes nost dien kopto u džu, garbidžu for" valodu. M par spīti moto les pilsētu ug metā, kad s mūzejā, redz šķūnīti, tikai stu, ķērpjiem jumtu", kas j smarzas, saja izplaukušu pu dara šo vie (skat. 9. lpp. sen senis t nevar ne ar a ar muti pasa vēkā iekšā kā ir izpuvusi, t skaitīšana ne tu ķeizara, li jais kalps. Ku gods godu la mazgā, tur (100. lpp.) at un karam, li desmitam m spējas ieskat mūsu tautai

Tas ir bri no senča Šī iecirtis mūžu vectēva, k zīt kokus un kas 1905. ga pērts Alūksn vecāsmātes, kupenām aiz kalnu, zviedr jot kapu kal lip, nopem pu pēc, te pirmie tirum tiem pāri ie mu dziļā vie lodā un dzi stītu vārdēn sauskaule e (tūce—augo ce), glizda, spriks, Vale tālāk dzirdē tu gan siena un ucīm rau ža (skat. 2 ties baiso ganu, gan markanto t kas pats se „Mūžu tēvs baroj's, nek jis; kas no iztaisīt, tam jās jāved"; plastiskiem

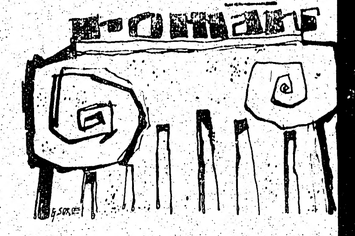

(31. turpinājums)

— Lize, tu esi traka, — māte teica v rītā. — Cilvēks nav mašina, kur var pi un teikt: lūk, šī skrūve ir vaļā vai tā pede si. Bet ar tavu Rūdi ir tā, ka tur visas s ļigākas. Tu skrien postā un nelaimē.

— Jūs viņu visi nīstat tikai tāpēc, ka tis, — Lize šņukstēja. — Es viņu mīlu mīl mani. Vai ar to nepietiek? Padomā siem gariem gadiem viņš mani nav aizm laiku bija milējis. Un tiklīdz varēja rakstīja.

— Viņš tev rakstīja tāpēc, ka tiem pašreiz nav ko likt aiz lūpas. Paskaties, izskatās — kā asaka. Tagad pa tām div ir daudzmaz apvēlies, bet kad atbrauca, vairāk kā kauli un cīpslas.

Kāzas, protams, notika. No Rudolph pa Rudolfs Ekerts — uz to pastāvēja un jaunais vīrs samērā ātri ielauzījās a valodā. Darbu viņš dabūja vācu nam krājaizdevu sabiedrībā, bet tālāk par g palīgu netika. Naudu viņam rokā nedev izdarīt ierakstus grāmatās un uz aplok stīt adreses skaistā rokraksta dēļ. Vāc bā viņu titulēja par „Herr Buchhalter", cais Dzilna pāris reižu izmēģinājās. lai karos savestu kārtībā tā veikala nolē nekas labs neizmāca. Vēlāk, kad abi ve viena mēneša laikā nomira ar gripu un

TVIJA
IENA, 1967. G. 24. JŪNIJS
DAKCIJA TORONTO.
Alfrēds Vinķels, 508 Palmerston
tālr. 531—4533;
Silvija Ancāne, sasniedzama re-
Rūdolfs Noritis, 1749 Victoria Park
gh, Ont.; tālr. 759—8078;
Podnieks, 26 Underhill Dr., Don
933;
Teteris, 17 Chester Hill Rd.,
4226.
JA EIROPĀ:
Münster/Westf., Von Einem Str. 19.
riptus pēc vajadzības īsināt. Ne-
uzglabā, bet uz vēlēšanos sūta at-
arka (Kanadā) vai starptautiskais
). Ar autora vārdu vai iniciāļiem
tās domas ir rakstītāja personīgs
nā atbilst arī redakcijas viedoklim.
un Kanadā — par mēnesi $1.50;
n. $4.50; 6 mēn. $8.50; par gadu
0. Atsevišķa numura cena 20 centu.
dinājumu daļā $1.60, bet tekstā
— $6.40 par 1 collas slejas telpu.

tītu tam un statūtu pieņemšanai ne-
šu pieciešamās pilnvarnieku sapul-
nte- ces nesasaukšana. Tā pag. gada
šķu sapulcē izdalītie tā saucamie sta-
ību tūti pirms tam nekad un nekur
fek- nav bijuši pieejami ieskatam, tie
ap- nekad un nekur nav pieņemti un
vo- pārvērš sākotnēji iecerēto kopī-
pa- go draudžu pasākumu par akci-
kai ju sabiedrību.

3) Sv. Pāvila draudze vienmēr
izvairījusies no Gaŗezera dom-
nis, starpību publicēšanas, bet nevar
ona nereaģēt uz nepareizo un drau-
dzi aizkarošo informāciju LA
slejās. Reizē ar to draudzes va-
dība uzskata jautājumu par iz-
beigtu un nekādās tālākās dis-
kusijās nepiedalīsies.

Sv. Pāvila latviešu ev.-lut.
draudzes Detroitā padomes uz-
devumā:

R. Junkulis,
draudzes priekšnieks

*

**„LATVIJA AMERIKĀ"
REDAKCIJAI:**

Jāņa Jaunsudrabiņa skolas *Sakramento* saimes vārdā Jums visiem sirsnīgi pateicos par atbalstu pagājušajā mācību gadā. Jūsu laikraksts mums bija ļoti liels palīglīdzeklis mācībās, sevišķi par tiem laikiem un notikumiem, kas jau iegājuši vēsturē. Skolēni ar lielu interesi apskatīja uzņēmumus no Latvijas brīvības cīņu laikiem un neatkarības posma aprakstiem, kurus tik bagātīgi Jūs protat sakopot šajā lappusēs. Mēs varējām sakārtot palielu grāmatu par Latviju un latviešu kultūru rakstos un skatos.

Aina Celle, Sakramento

jības akts, kas nevienu nesaista
uzliek arī nekādus pienākumus,
zīmes un reālas vērtības.
evilcinājās. Viņš atsūtīja uz oku-
valstīm savus uzticības vīrus, ku-
mūnistiskajām varmācības meto-
elaimīgo zemju iekļaušanu pa-
alīgā veidā.
šana bija uzdota tagad visā pa-
m bēdīgi slavenajam Andrejam
zējam poļu muižniekam.
mātiskās pārstāvības, kas bija
atkarīgās Latvijas valdības, sā-
ekām Latvija bija beigusi pastā-
kis ieradās Rīgā, ārzemju diplo-
tāja Latviju.
tā Latvija bija spiesta padoties
n, kas nu bija uzsākuši savu pa-
s plānu īstenošanu Eiropā. Ko
būtu vēl varējusi? Divi miljoni
apbruņotu cilvēku pret divsimt
oiem apbruņotu uzbrucēju, kas,
ka plīst uz rietumiem. Latvijas
ta nolikt savas pilnvaras, lai dotu
raudzītajai un Maskavai akli pa-
ldībai ar tautas nodevēju un god-
rofesoru Augustu Kirchenšteinu
enta" amatā.
nēs parastajā kārtībā un Višin-
jā „ievēlēja" jaunu parlamentu,
bija pārstāvēti vietējie komūnisti,
ivi cilvēciņi, kas nespēja politiski
a okupantu solījumiem. Šī „par-
Latvijā apzīmēja — Saeimas, vie-
bija parakstīt Višinska sagata-
tvijas iekļaušanu Padomju savie-
ja formulēts kā lūgums Maskavai
Padomju savienības tautu saimē.
šo lūgumu uzklausīja.

(Turpinājums sekos)

Velta Toma

BRĪVA VĪRA MANTOJUMS

VALENTĪNS PELĒCIS „MALENIEŠA PASAULE, — DZIRDĒTAIS, REDZĒTAIS UN IZJUSTAIS" (PIRMA GRĀMATA); ILUSTRĒJIS ALFREDS JAUNZEMS, IZDEVIS TILTA APGĀDS 1967. GADĀ

Lasot un pārlasot Valentīna Pelēča jauno, pēc skaita ceturto grāmatu „Malenieša pasaule", ar prieku jāatzīst, ka šī ir viņa īstenā pasaule, kur notikušais un vērotais izlikts rakstos vienreizējā, dziļi augšzemnieku dialektā jeb izloksnē sakņotā valodā un stilā. Paraugu un meklēšanas posms autoram jau aiz muguras, ceļš caur trim grāmatām vedis uz sevi pašu, un autors nepretenciozi iegājis savas bērnības, reizē ar to mūsu īsa mūža brīvās valsts un ziedošās zemes laikā un telpā, no šķietami ikdienišķas vielas, kā graudus no pelavām pirmā kārtā kūlumā jaunai maizei, izlasījis rakstuīrīgus tēlojumus un piestāstus. Kā smaržo šī izlasīto, jauno rudzu maize! Šī jaunā grāmata — kur: ko teikt un kā to pateikt saderīgā līdzsvarā; kur attapīgs vārds vietā, kur no tautas valodas ne mazāko baiļu, tieši otrādi, kur tā pakalpo vielas izvēlei, ievedot vienreizējus pirmtēlus mūsu literatūrā, kā Vecomāti, Vecotēvu, Oudra Otti, un Smaidošo bērzu.

Nenopiecinot nevienu autoru, kas, sakņodamies vidusdialektā, nespēj novada vārdus būtiski izjust un piepulcēt mūsu rakstu valodai, godam jāizceļ Valentīna Pelēča dotumi bagātināt valodu ar raksturīgiem iestarpinājumiem senā mālupiešu izrunā un izteikā. Protams, lokālpatriotiskā nosliece — arī šo rindu autore dzimusi un augusi Augšzemes dialekta novadā, Lietuvas pierobežā, un allaž godam minējusi ievērojamus un lielus mūsu šī novada autorus, kuŗu valoda sinonimu un senvārdu bagāta, kā Raini, Jaunsudrabiņu, Veseli, Akurāteru, Aleksandru Grīnu — var vedināt iebildējus, kas atzīst tikai vidusdialekta tiesības. Taču arī pāri Daugavai, augšup uz Igaunijas robežu tiekdamies, šis pats dialekts aptver izcilu autoru pulku, vidzemniekus Ezeriņu, Medeni, Lazdu, Andr. Eglīti, Sārtu, kā arī visai plašo ezerzemi Latgali ar tās bagāto valodu, minot kaut vai tikai vidējās paaudzes autorus Klīdzēju un Sprūdžu. Mālupes novads, blakus Alūksnei, ir Valentīna Pelēča puse, tur mantotie viņa sinonimi, lokālie sakāmvārdi birst kā no sieka, vienam pagastam pilnam saprotot tikai blakus pagasta idiomus, izteikas, tāpat kā leišmalē (skat. J. Jaunsudrabiņa rakstu par Jāņa Veseļa dzimto novadu, Laiks, No. 25, 1948. gadā). Cuvums no „Malenieša pasaules" bagātās valodas pirmplastiskiem tēlojumiem, kā „Onkul, kaŗš var beigties", „Kaŗa gadi", „Revolūcija" u. c.

Autors savā dzejoļu grāmatā „Rietā" (1963. g.) dzejolī „Jocīgs tēvs", (216. lpp.) atzīstas: Kur izloksnes nosliecē, ne tikai šodien kopto un lietoto „mortgidžu, garbidžu, klīnera un tubaifor" valodu. Mūsu autoram, kas par spīti motoru rūkoņai, pasaules pilsētu uguņu ārprātam, laiktmetā, kad sirdsapziņu ievieto mūzejā, redz „celiņa maiā vecu šķūnīti, tikai piecu vainagu augstu, ķērpjiem klātu šķeltu lubu jumtu", kas jauš, ka „veca siena smaržas, sajaukdamās ar tikko izplaukušu pumpuru garaiņiem, ģara šo vietu tik piemīlīgu" (skat. 9. lpp.), un kas vectēva sen senis teikto, ka „taisnību nevar ne ar avīzēm uzrakstīt, ne ar muti pasacīt. Taisnība ir cilvēkā iekšā kā kokā serde: ja tā ir izpuvusi, tad nekāda pātaru skaitīšana nelīdzēs, vai tas būtu ķeizara lielkungs, vai pēdējais kalps. Kur manta mantu rij, gods godu laupa, un asinis—asinis mazgā, tur taisnību nemeklē" (100. lpp.) atceras cauri dzīvei un kaŗam, līdz pat savam sešdesmitam mūža gadam, piemīt spējas ieskatīt un vērtēt to, kas mūsu tautai savs un paliekams.

Tas ir brīva vīra mantojums no senča Sīmaņa, kas pirmais iecirtis mūža mežā Ciršņu sētu; no vectēva, kas viņu mācījis pazīt kokus un mākoņus; no tēva, kas 1905. gadā apcietināts un pērts Alūksnes pils pagrabā; no vecāsmātes, kas mazo zēnu pāri kupenām aizved uz Tālavas pilskalnu, zviedru mūriem, un, kāpjot kapu kalnā, pamāca: „Te, dēliņ, noņem ausainīti, ne jau kapu pēc, te reiz sākās tālaviešu pirmie tīrumi, un turi sirdi tīru, tiem pāri iedams." Šo mantojumu dziļā vienkāršībā, krāšņā valodā un dzīvā tēlojumā, piebārstītu vārdiem un jēdzieniem, kā: sauskaule egle, dedestiņš, touce (tūce—augošs mākonis, lietus tūce), glīzda, makani, apšņāpt, spriks, Valentīns Pelēcis nodod tālāk dzirdētu, redzētu un izjustu gan siena pļaujā līcī, gan bērna acīm raugoties smaidošā bērzā (skat. 21. lpp.), gan klausoties baiso stāstu par kaŗa ragānu, gan vērojot drastisko, markanto tipu — Oudra Otti, kas pats ševi raksturo vārdiem: „Būtu tēvs labāk vepri aizgaldā baroj's, nekā mani skolā sūtījis; kas no muļķa domā dakteri iztaisīt, tam pašam dakteris mājās jāved"; gan ar dzīviem un plastiskiem skolas un revolūcijas tēlojumiem, kur „Kaŗa gadi", „Revolūcija" u. c.

Jauno grāmatu ilustrējis kaimiņu novadā, Bejas pagastā, dzimušais iezemietis Alfreds Jaunzems, likdams spalvai zīmēt viņam raksturīgus komiskos tipus un tēlus. Īpašs paldies izdevējam Hugo Skrastiņam, kas apgāda divdesmit gados mūsu literatūrai piepulcējis ne tikai daudz vērtīgu grāmatu, bet iedrošinājies kā pirmais atzīt un izdot daudzu šodien suminātu autoru darbus. Lai minam Valentīnu Pelēci(vi)sas četras grāmatas Tilta apgādā), Modri Zeberiņu, Ilzi Šķipsnu un Tālivaldi Ķikauku. Tikko aizvēruši „Malenieša pasaules" pirmo grāmatu, gaidīt gaidām iesolīto — otru, lai lāsītu par īvatiem un varonīgiem Sopikolla vīriem, kā arī citlem Malienai vien raksturīgiem tēliem notāstos, tēlojumos un notikumos.

REDAKCIJAI PIESŪTĪTI IZDEVUMI

„Treji vārti" Nr. 2, žurnāls literatūrai, mākslai, zinātnei, Baltijas tautu kultūrai, jaunatnei un nākotnei, šāgada marta izdevums, redaktors Alberts Birnbaums, 64 lpp.

Eduards Šmugājs

TRĪS TEĀTRU IZRĀDES SIDNEJĀ

Austrālijas latviešu teātŗa mīļotājiem ir izdevība katru gadu vienā no lielajām Austrālijas pilsētām — Sidnejā, Melburnā vai Adelaidē — noskatīties 3 vai 4 lugas vienā laidienā dažādu ansambļu izpildījumā. Šogad šī laime bija sidnejiešiem, kuŗu pilsētā laikā no 9.—12. jūnijam notika 7. latviešu teātŗu festivāls Austrālijā.

To atklāja Latviešu apvienības Austrālijā kultūras daļas vadītājs E. Voitkuns, kas bija mērojis gaŗo ceļu no Adelaides. Pirmā luga, kuŗu skatījām 9. jūnijā, bija Sidnejas latviešu teātŗa iestudētā M. Zīverta komēdija „Kaļostro Vilcē". Režisors Kārlis Gulbergs pats arī spēlēja galveno lomu — Lielo Koftu alias grāfu Kaļostro. Pārējās lomās bija Lita Zemgale, Zaiga Ābola, Malda Prelvica, Jānis Ķaukis un Jānis Saldums. Visi tēlotāji, izņemot Litu Zemgali un pašu režisoru, bija jaunākās paaudzes spēki, kas izauguši vai vēl aug pie Sidnejas latviešu teātŗa.

Īpašu interesi šī izrāde radīja tādēļ, ka bija zināms: ar šo lugu it kā domāts apceļot pasauli, vai vismaz doties uz Amerikas kontinentu. Pēc izrādes tomēr, šķiet, vairumam skatītāju bija iespaids, ka šī nav tomēr ne īstā luga, nedz arī spēle, ar ko vārētu reprezentēt Sidnejas latviešu teātri ārpus Austrālijas. Ja kādu interesē manas personīgās domas, tad saku noteikti — nē.

Te, droši vien, varētu pamatoti iebilst, ka rakstot par „Meteoru", es teicu, ka neesmu lietpratējs; kā tādā gadījumā kā nespeciālists drīkstu teikt noteiktu jā vai nē? Pārpratumu novēršanai, tādēļ vajadzīgs mazs korrigējums. Par speciālistiem es apzīmēju cilvēkus, kas savu lietu, savu amatu pārzina pilnīgi. Teātŗa mākslā, it sevišķi teātŗa kritikas jautājumos mums, diemžēl, šādu lietpratēju ir ļoti maz, tādēļ kritikas un recenzijas raksta cilvēki, kuŗi nav speciālisti, bet kuŗiem ir jēga par teātŗa mākslu. Es šai laukā, kā jau teicu, nevaru sevi apzīmēt par speciālistu, bet zināma jēga man ir: esmu 4 gadus skolotāju institūtā mācījies teātŗa mākslu un visu citu, kas ar to sakarā. Mani skolotāji bijuši Vilis Segliņš, Teodors Lācis un A. Gulbis. Esmu šo režisoru vadībā arī tēlojis dažādas lomas. Vienmēr esmu interesējies par teātri, gan apmeklējot izrādes, gan lasot literatūru. Tik daudz par manu lietpratību vai nelietpratību. Man ļoti nepatīk par šo jautājumu rakstīt, bet tas jādara tālāku pārpratumu novēršanai.

Atgriežoties pie sākumā minētās lugas un izrādes, tā, nanuprāt, ir viena no vājākām M. Zīverta lugām. Lai to padarītu par kaut cik baudāmu, vajadzīga ļoti laba režija un arī labi, piedzīvojuši aktieri. Nesakot neviena slikta vārda par šīs lugas režisoru un arī aktieŗiem, kas vairākās citās lugās jau apliecinājuši savas spējas un talantu, fakts tomēr ir, ka tēlotāji (izņemot L. Zemgali un K. Gulbergu) vēl nav tik piedzīvojuši, lai ar sliktu lugu spētu dot labu izrādi. Ar teikto nedomāju arī kaut kādu ēnu mest uz M. Zīvertu. Viņu esmu vienmēr uzskatījis un uzskatu arī tagad par latviešu Šekspīru. Bet — vai visas Šekspīra lugas ir labas?

Nākošā festivāla luga bija E. Oniļa drāma „Mīla zem vīksnām", ar kuŗu 10. jūnijā uzstājās Adelaides latviešu teātŗa ansamblis. Režisors bija Visvaldis Dulpiņš, aktieŗi galvenajās lomās M. Bumbieris, Dzintra Andersone, E. Eglītis, F. Jēkabsons un F. Blicavs. Bija arī vēl vairākas mazākas lomas, bet to tēlotāji izrādi nevarēja padarīt ne labāku, ne sliktāku. Režisors pats nespēlēja un visu vērību veltīja tieši režijai. Tādēļ pret režiju nav itin nekā iebilstama. Zināmu nelabvēlīgu iespaidu uz izrādi atstāja pirmais skats, kas nedeva vajadzīgo sākuma tempu vai iejūtu, bet tā, šķiet, nebija režisora vaina. Ar M. Bumbieŗa parādīšanos uz skatuves viss krasi mainījās, un viņa briljantā spēle izrādi pacēla vajadzīgajā augstumā. D. Andersone bija cienīga partnere M. Bumbierim, sevišķi pēdējā cēlienā. Sākumā ar viņas balsi nebija kaut kas kārtībā — tā neskanēja visai dzidri, it sevišķi gaŗāku teikumu beigās.

Latviskais tulkojums šai Oniļa lugai, kas izrādīta neskaitāmas reizes gan Amerikā, gan Eiropā, arī filmēta ar labiem panākumiem, bija ja ne perfekts, tad itin labs, un lugas dramātiskais elements atgādināja kaut ko no „Raudupietes". Ar izrādi varam būt pavisam apmierināti.

Tā kā šoreiz Brisbanes DV dramātiskais ansamblis nespēlēja, tad trešā un pēdējā festivāla luga bija Voldemāra Kārkliņa komēdija „Jaunās asinis", ar kuŗu uzstājās Austrālijas latviešu teātŗa ansamblis no Melburnas. Režisore un galvenās lomas tēlotāja bija Lūcija Kalniņa, bet pārējās lomās — Gunārs Klauss, Reneka Lēmane un Normunds Buivids. Jau ar pirmo ainu L. Kalniņa saspēlē ar G. Klausu paņēma publiku savā varā, un tā palika visu izrādeņ laiku, par spīti tam, ka jaunās aktrises R. Lēmanes spēle nesasniedza pārējo snieguma briljanci.

V. Kārkliņš ir lielisks romānu rakstnieks, bet ne tikpat lielisks

(Nobeigums 5. pp.)

Valentīne Hermane

KĀ VARĒJA?

Kā varēja viņš kļūt
Tik tuvs, tik mīļš
Tik īsā laika spridī?

Šķiet, pazīstams jau ilgi,
Kaut tikai vakar viņu
Redzēju un iepazinu.

Viņš zināja, tāpat kā es,
Ka šoreiz soļi garām
Vienaldzīgi nepaies.

Ne tikai soļi apstājās,
Bet, šķiet, viss dzīves ritms,
Jo dvēselē un sirdī
Nu mājo tikai viņš . . .

Kultūras chronika

Skatuves mākslinieku Jāni Šābertu, kas dzimis 1892. gāda 16. jūnijā Elejas pagastā un nule Bruklinā atskatījās uz 75 mūža gadiem (skat. rakstu mūsu laikraksta 17. jūnija numurā), lietpratēji atzinuši par aktieri ar strauju temperamentu un izcilu lielo raksturu un komisku lomu tēlotāju. Jau ar 1910. gadu viņš sāka darboties Rīgas nomaļu ansambļos A. Freimaņa, R. Tautmīļa-Bērziņa un K. Brīvnieka vadībā, bet 1913. gadā pabeidza Dubura drāmatiskos kursus un vienu gadu uzstājās Liepājas teātrī. Pēc pirmā pasaules kaŗa J. Šāberts spēlēja bēgļu teātrī Rostovā (1918.—1920. g.), tad divus gadus Maskavā, kur papildināJās pie Gromova, bet pēc atgriešanās dzimtenē līdz 1923. gadam atkal bija redzams uz Liepājas teātŗa skatuves. Laikā no 1923.—1944. gadam, izņemot bolševiku okupācijas gadu, Jānis Šāberts piederēja pie Rīgas Nacionālā teātŗa „dzelzs inventāra", arvien vairāk izvirzidamies par pirmo spēku. Līdztekus viņš laikā no 1932.—1934. gadam vadīja pie Latvijas konservātorijas nodibināto teātŗa skolu. Trimdas gados J. Šāberts no 1945.—1950. gadam darbojās pazīstamajā Mērbekas latviešu teātŗa vadībā, bet, izceļojot uz ASV, īstenoja ideju par ceļojošo teātri, vadīdams arī pirmo turneju.

7. LATVIEŠU TEĀTRU FESTIVĀLS AUSTRĀLIJĀ

Diānas Jablokovas-Vorps klasiskā baleta skolas 18. gadskārtējais audzēkņu vakars notiks pirmdien, 26. jūnijā Ītona auditorijā pl. 8.00 vakarā. Izrīkojumā dalību ņems vairāk nekā 200 skolnieku, to skaitā 32 latvietes. Programmā divertisments un divi viencēliena baleti: „Ansītis un Grietiņa" un „El Amor Brujo". Pēdējam baletam M. DeFalla mūzika, kuŗā komponists izmanto arī balsi. Dziedājumu izpildīs Toronto operas mecosoprāns Maida Rodžersone. Uzņēmumā topošās balerīnas Laila Adītāja, Anita Grigore un Iveta Gerba.

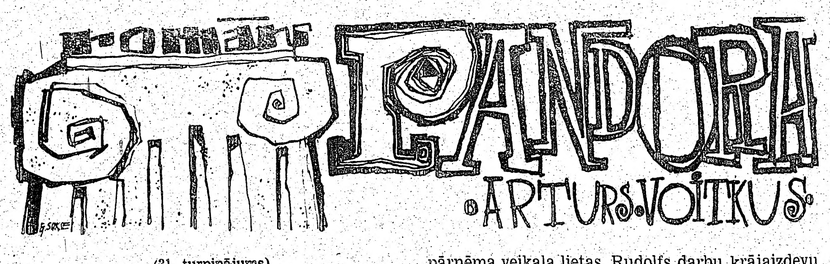

(31. turpinājums)

— Līze, tu esi traka, — māte teica vēl laulību rītā. — Cilvēks nav mašīna, kur var pielikt roku un teikt: lūk, šī skrūve ir vaļā vai tā pedere salūzusi. Bet ar tavu Rūdi ir tā, ka tur visas skrūves vaļīgākas. Tu skrien postā un nelaimē.

— Jūs viņu visi nīstat tikai tāpēc, ka viņš vācietis, — Līze šņukstēja. — Es viņu mīlu, un viņš mīl mani. Vai ar to nepietiek? Padomā — pa visiem gaŗiem gadiem viņš mani nav aizmirsis. Visu laiku bija mīlējis. Un tiklīdz varēja rakstīt, tā rakstīja.

— Viņš tev rakstīja tāpēc, ka tiem tur Vācijā pašreiz nav ko likt aiz lūpas. Paskaties, kāds viņš izskatās — kā asaka. Tagad pa tām divi nedēļām ir daudzmaz apvēlies, bet kad atbrauca, tad nebija vairāk kā kauli un cīpslas.

Kāzas, protams, notika. No Rudolph Eckert tapa Rudolfs Ekerts — uz to pastāvēja Elizabete, un jaunais vīrs samērā ātri ielauzījās arī latviešu valodā. Darbu viņš dabūja vācu namsaimnieku krājaizdevu sabiedrībā, bet tālāk par grāmatvežu palīgu netika. Naudu viņam rokā nedeva, bet lika izdarīt ierakstus grāmatās un uz aploksnēm rakstīt adreses skaistā rokraksta dēļ. Vācu sabiedrībā viņu titulēja par „Herr Buchhalter", bet kad vecais Dzilna pāris reižu izmēģinājās, lai znots vakaros savestu kārtībā tā velkala nolēses, no tā nekas labs neiznāca. Vēlāk, kad abi vecie Dzilnas viena mēneša laikā nomira ar gripu un Elizabete pārņēma veikala lietas, Rudolfs darbu krājaizdevu sabiedrībā gribēja atstāt. Bet Elizabete, atcerējusies tēva nesekmīgo mēģinājumu, vīram paziņoja, ka arī turpmāk tam būs jāstrādā ārpus mājas, bet viņa veikalu vadīs viena.

— Aber tokš viens vīrieša cilvēks . . . — Rūdolfs mēģināja pretoties, jo krājkasē bija ļāvis nomanīt, ka drīzumā viņam būs darba vieta jāpamet un jāpārņem mantojums.

— Aber tokš tu darīsi, kā tev liek! Skaidra nauda no ārienes veikalam nekaitēs. Mēs varēsim paplašināt.

Vienīgā atšķirība, kāda tagad radās, bija tā, ka jaunais pāris no agrākās Elizabetes istabas pārvācās veco Dzilnu guļamistabā. Bijušo Elizabetes istabu pārvērta par lielo mantu noliktavu. Jāņos un 18. novembrī istabu uzposa, lai tur izguldinātu Ielgavas radus. Kad Ilga atnāca uz Rīgu studēt, istabu nodeva viņai. Šai laikā Rudolfs jau bija pusmūža vīrs iesirmiem deniņiem. Viņš turējās tikpat stalti kā laikā, kad kalpoja Vilhelma II vācu armijā, un sievietes, kas ar Rudolfu satikās tikai dažas reizes sabiedrībā — operā, teātrī vai kādā ballē. Elizabeti apskauda.

— Tas tik ir vīrietis! Kā bilde!

Bet kā katrai bildei ir divas puses — viena izkrāsota, otra neizskatīgā, tā arī Elizabete Ekerte jau sen zināja, ka mātei bijusi taisnība. Bet veco Dzilnu meita bija par lepnu, lai kļūdā atzītos.

Ilgas ierašanās Ekertu dzīvē radīja vairākas pārmaiņas.

Vispirms jau pietrūka istabas, kuŗā iegrūst visu lieko. Otra pārvērtība ikdienas ritmā bija liekais cilvēks pie galda ēdienu reizēs. Ilga gan bieži ēda ārpus mājas, bet tomēr. Paši varēja paēst šo to, bet Ilgas dēļ uz galda vienmēr jābūt kārtīgam ēdienam, jo Rūsiņi maksāja labu pansijas naudu.

Trešā pārmaiņa bija lielā pārvērtība Rudolfā.

Agrāk viņš, no darba pārnācis, pārgērbās mājas tērpā — mīkstā virssvārkā, kurpju vietā filca tupelēs, noņēma kravati un kakla saiti un omulīgi atlaidās uz dīvāna, lai izlasītu Rigasche Rundschau, bet kopš pie Ekertiem dzīvoja Ilga, Rudolfs arī mājās palika biroja uzvalkā, spoži nospodrinātajos zābakos, iežņaudzies stīvinātajā apkaklītē un melnajā kakla saitē. Avīzi viņš lasīja, pie galda sēdēdams.

Ekertu mājā cēlās agri. Elizabete bija nomodā jau pirms sešiem, lai astoņos tiktu gatavas brokastis, un deviņos varētu slēgt vaļā veikalu. Vīram māja bija jāatstāj pusē deviņos; arī tam darbs sākās deviņos. Vienīgi Ilga būtu varējusi dažu rītu pavārtīties pa gultu, kad lekcijās bija jābūt tikai vēlākā stundā, bet krustmāte jau no pirmās dienas bija noteikusi, ka brokastis visi ēdīs kopā un ka vakariņas būs septiņos.

— Kas nav mājās, var palikt neēdis, — Elizabete Ekerte noteica, un tas attiecās uz Ilgu, jo Rudolfs vienmēr pārradās četros un piecās minūtēs.

Bet šorīt Ilgai negribējās celties.

Viņa dzirdēja abu Ekertu kustības, dzirdēja dažus īsus teikumus, dzirdēja, ka krustmāte vairākkārt vaicāja, vai Ilga vēl nav manīta, bet meitene bija nolēmusi nepadoties. Viņa pārvilka segu galvai un mēģināja par jaunu iemigt.

Beidzot Elizabete neizturēja. Pirms dotiies lejā veikalā, viņa atrāva Ilgas istabas durvis.

— Ko?! Vēl mīgā?

— Mmm? — Ilga pavēra vienu aci.

— Tev šodien lekciju nav?

— Pēcpusdienā.... — Ilga mlegplnā balsī murmināja.

— Tā kā tu nenokavē!

Tad noklaudzēja dzīvokļa durvis, un Ilga bija viena. Viņa būtu varējusi tagad gulēt stundām — neviens to netraucētu, bet saruna ar krustmāti miegu bija aizdzinusi. Vēl brīdi pa gultu pavārtījusies, viņa beidzot pārsvieda kājas gultas malai.

Ceļā uz augstskolu Ilga satika Moniku. Tai galvā bija sieviešu korporācijas cepurīte ar sidraboto burtu savijumu.

— Ko? Tu arī? — Ilga bija pārsteigta, jo Monika par savu nodomu agrāk nekā nebija teikusi.

— Kuŗā tu esi?

— Koknesietēs. Nepazīsti?

— Trakums. Aizsviest savu brīvību!

— Ko tu sauc par brīvību? Es jūtos tikpat brīva kā vienmēr. Tikai draudzeņu vairāk. Neesmu vairs Rigā sveša.

— Brīvība ir tā, ka varu iet un nākt un rīkoties kā pašai patīk. Ka nav neviena kakla kunga, kas nosaka, kas man kuŗu brīdi darāms.

— Man arī nav neviena kakla kunga.

— Stāsti manim, Daugaviņa! Tu esi pakļauta noteikumiem.

— Pakļauta? Nē, Ilga. Es esmu iekļāvusies zināmā kārtībā.

— Un ko tā tev dod?

— Piederības sajūtu. Es vairs neesmu tikai daļa vien, bet gabals no kaut kā vesela. Es jūtos stiprāka. Nāc tu arī — pēc Ziemsvētkiem.

— Es?!

Ilga gribēja piemetināt kādu zobgalību, bet pēkšņi aprāvās. Viņai bija ienākusi prātā jauna ideja.

— Tu domā? Ilga vēlreiz paskatījās draudzenes galvas segas burtu vijumā. — Hmmm....Vai.... Koknesiete ir lielākā un vecākā?

Monika iesmējās.

— Ne lielākā, ne vecākā, bet man — vistuvākā un mīļākā. Esi satikusi Ūldi?

(Turpinājums sekos)

Kad vējš svaida kaijas

PIEZĪMES UN PĀRDOMAS PAR DIVĀM DAŽĀDĀM LATVIEŠU DIENĀM MONTREALĀ

II

Ādamu un Ievu kādreiz izdzina no Paradīzes dārza, bet mēs viņus tomēr uzskatām par saviem „pirmsenčiem". Pēc Paradīzes dārza trimdas latvieši vairs nav ilgojušies, bet pasaules izstādē Montrealā vēlējās sevi atgādināt galvenajā izrāžu laukumā Place of Nations, taču 20. maijā nokļuva Sv. Helenas amfiteātrī. Tas no visiem pārējiem izstādes amfiteātriem atšķirās ar to, ka neviens nezināja, kur tāds atrodas, jo tas nebija atzīmēts nevienā kartē vai citā izstādes izdevumā. Tomēr — ar vai bez grūtībām — tajā nokļuva vairāk nekā 500 latviešu. Arī es, izmantojot izstādes moderno dzelzceļu, nokļuvu Sv. Helenas amfiteātrim pavisam tuvu. Apjautājoties tuvākajā informācijas birojā, vai esmu pareizā virzienā uz latviešu satikšanās dienas uzvedumu, saņēmu atbildi: „Pareizi gan. Ejiet tik taisni uz priekšu, tur jau šodien daudz dienvidslavu aizgāja."

Kokiem apaugušajā Sv. Helenas salā, aiz vecā cietokšņa, pie Sv. Labrenča upes zilajiem ūdeņiem piekļāvās labi kopts zāļu laukums ar pavisam svaigu un baltu dēļu paaugstinājumu. Uz tā, vējam spītējot, stāvēja mūsu dziedātāji un dejotāji skaistajos tautas tērpos. Tos ieraugot, bija prieks; un prieks bija arī par to, ka izstādes galvenā direkcija par mums sirsnīgi rūpējusies, pat atļaujot vairāk nekā pusducim labi noaugušu drošības sargu noklausīties mūsu dziesmās un noraudzīties latviešu tautas dejās. Zēl vienīgi, ka dažiem no tiem zirgu mugurās kļuva vēsi, kādēļ aukstuma un garlaicības mocīti, ar saviem zirdziņiem pavadā aizsoļoja pāri zāļu laukumam citā virzienā. Tādas rūpes par drošību vairs neizdevās redzēt nevienā citā izstādes vietā vai sarīkojumā. Bet tas netraucēja mūsu dziedātājus un dejotājus sniegt iejūsmīgu programmas izpildījumu. To traucēja vienīgi pārāk aukstie laika apstākļi; pat mēteļos satinušies klausītāji zaudēja izturību noklausīties programmas atkārtojumu, kas bija paredzēts pēc pusstundas, bet tomēr nenotika. Bez mums pašiem un vietējiem drošības sargiem ar latviešu satikšanās vietu vēl iepazinās arī kaijas, kas, vēja izdzītas no ūdeņiem, slaidos lokos lidinājās pār svaigo estrādi.

Nebija izdevības vērot, vai vēja dzītās kaijas nokļuva arī līdz Pad. savienības paviljonam, bet siltumu un patvērumu tur, droši vien, būs meklējuši skaistie dzīvnieciņi, kuŗus saucam par skunksiem, bet Latvijā par skunksiem. Vai gan citādi tik lielā skaitā apmeklētāji no tiem bēgtu, degunus sakērusi? Kāds, man gaŗām steidzoties, iesaucās: „Smird! Drausmīgi smird!" „Pie tā jāpierod vai jābēg, ja nav gribas cīnīties," mierīgi atbildēju. „Mēs, latvieši, un vispār baltieši komūnistisko krievu smaku pazīstam jau kopš 1940. gada. Tādēļ viņi tagad savā paviljonā riko sacensības un uzvarētājiem izdala smaržas. Tās dažkārt iedarbojas pat uz loģisko domāšanu."

Mans jaunais paziņa steidzās, vēl joprojām degunu turēdams, un arī man bija jāsteidzas, jo pilsētā gaidīja vesela virkne sarīkojumu, kuŗus ar ilgu un neatlaidīgu darbu bija organizējusi latviešu dienu rīcības komiteja. Par tiem jau daudz rakstīts, tādēļ nav vietā vēlreiz pie visa pakavēties, bet gribas uzsvērt, ka latviskā kultūra laidusi dziļas saknes, no kuŗām arī trimdas dzīvē aug jaunas un spēcīgas atvases. Par to liecināja arī Montrealas laikrakstu kritiķu teicamās atsauksmes par latviešu dienu koncertu, it sevišķi izceļot mūsu jaunās paaudzes pianistu A. Ozoliņu, komponistu prof. T. Ķeniņu u. c. Teicami izdevies un iespaidīgs bija arī dievkalpojums Trinity Memorial baznīcā, rakstnieku cēliens un citi sarīkojumi. Svētku balle Victoria Hall telpās pulcināja ap 1000 apmeklētāju. Tik lielu apmeklētāju skaitu nav piedzīvojis nevviens cits latviešu sarīkojums Montrealā.

Latviešu dienas Montrealā vietējiem tautiešiem deva nacionālu pacilātību un apliecināja, ka arī skaitliski mazākā un izkliedētā latviešu centrā var notikt lielāka apjoma sarīkojumi, ja visas lokālās organizācijas sadarbojas. Nepieminēta nevar palikt arī montrealiešu draudzīgā viesmīlība, savās mājās uzņemot gan programmas izpildītājus, gan arī latviešu dienu apmeklētājus.

Vēlreiz atgriežoties pie sākumā minētā Ādama un Ievas likteņa, gribētos pieminēt, ka no viņu pārkāpuma šo to esam mācījušies. Tāpat, šķiet, šo to varam mācīties arī no latviešu satikšanās dienas pasaules izstādē. Bet ne jau latvieši vien piedzīvoja Ādama un Ievas likteni, ceļodžot Place of Nations laukumu. Cik zināms, kaut ko līdzīgu piedzīvoja arī okupētās Latvijas pārstāvji, kuŗi arī noraidīti kādā citā izcilā izstādes vietā. Tādēļ otras „latviešu dienas", pie kuŗām pakavēšos nākošajās piezīmēs, varēja notikt tikai kā iekšējs sarīkojums Pad. savienības paviljonā.

Jānis Traips

Lai arī viņi nebūtu piemirsti

Toronto latviešu biedrības sestdienas skolai šī mācību gada nobeigumā bija divas lielas dienas: 3 jūnijā ar svinīgu brīdi mācības pabeidza sešas jaunākās klases, bet 10. jūnijā notika izlaiduma akts. Tā negribēti „cietēji" kļuva abu 7. klašu audzēkņi, kuŗi pirmās lielās dienas laikā, kad liecības un atzinības rakstus saņēma jaunāko klašu skolēni, vēl lika pārbaudījumus, bet izlaiduma akta laikā, kad arī viņi saņēma pelnītās atzinības, visu vērība galvenokārt bija pievērsta absolventiem. Tā jau dzīvē gadās bieži, ka „galveno personu" ēnā it kā pazūd citi, kas tāpat viekuši slavējamu darbu un pelnījuši atzinību. Tomēr abām 7. klasēm ir skaists mierinājums — nākošā mācību gada nobeigumā viņi būs tie, kuŗu dēļ nāks apsveicēji un laba vēlētāji, viņi kļūs par galvenajām personām!

No 7a. klases audzēkņiem atzinības rakstus par sekmēm mācībās saņēma Dace Budrēvica

NTO ZIŅAS

archibīs- majoki pieņemšanā. Kā viesis— ājis Jāni novērotājs archibīskaps A. Lūsis Zaķi un piedalījās arī federācijas ekse- Anitu Pai- kūtīvās komitejas sanāksmē Vo- kse, Arņa terlū.

Austrumu draudzes sabied- u pasau- riskā māja lauku īpašumā Tālavā, sākot ar 25. jūniju, nedēļu tīvās ko- nogalēs būs atvērta apmeklētā- notika jiem. Draudzes mājā iespējama nijā, šais virtuves lietošana, kā arī dabū- o baznī- jama istaba pārnakšņošanai. evkalpoju- Interesentiem iepriekš jāsazinās eku pie- ar Tālavas pārvaldes priekšnie- hībiskāpa ku Amoliņu (tālr. 762-9667). Dzī- s Rietum- vesvietas—maiņas un citu iemes- baznīcas lu dēļ Tālavā interesentiem pie- aps, bet dāvā dažas vasaras mājiņas un vietējās apbūves zemesgabalus. ga baznī- luterāņu Austrumu draudzes māc. A. elbingera, Brieža vadīti svētbrīži lauku īpa- aznīcā — šumā. Tālavā notiks 9., 16. un Dr. M. Si- 23. jūlijā plkst. 11 dienā.

ēši trīmdas eidoskopā

nformāci- stot savus drūmos novērojumus uru mi- Rīgā un Kaipēdā. valdošās ogrammā ★ Mūsu laikrakstā publicēto klis „Brī- aminu „Sarkanā migla" autores nājot par Dr. Lilijas Zariņas ārstes kabi- Latvijas netā Ofenbachā īsi pēc prakses tādīts, ka uzsākšanas ielauzies zaglis. Anglijas Nakts „viesis" medikamentus ogrammā nav aizticis, bet izņēmis tikai rakstīt no rokassomiņas 50 DM. as valdī- nība Dā- ★ Maijā Briselē notika gleznoa rakstu tājas Annas Zariņas darbu skate. rezidenta Māksliniece, kura beigusi pateici- Latvijas mākslas akadēmiju, u jūrnie- 1936. gadā aizbrauca uz Beļģiju ar pastā- papildināties un pēc tam vairs m pret Latvijā neatgriezās. Kopš 1947. Vietnamā, gada viņa darbojas par mācības Tidende" spēku Augstākajā mākslas insti- Baltijas tūtā Antverpenē. Savā darbu skate- u, aprak- te gleznotāja rādija 51 darbu ejas technikā.

g puks

UZRAKSTEJS KRISS ĶEPAL

Jāņ svin- tālāk kā a kokass ratem. „Iedomomēr iz- jes, viņ visē pilsētē sastāstejs, biedrībs ka viņei jau Rīgē, Ciekurkalnē, ārtīš bij tijs māj un tūrjuš paš sovs al un uz- vists." Viš mūs Taisn tanē brīdē otiņ apakšē ud pa cit sāk kočkas šņākt un sēzam atem, bet spers sāk kratēs kā pa bruģ. pie viņ- „Nu i viss gais ārē!" iesoces prieke Ješk. Paties — pakaļritens bij s laišnēs pieplacs pie šosej kā ermoņik. akrē mēs Pa laim turpat gadjēs viens jaaizbroc traks, kas tādes reizes palīdz bundziņs gais dābt apakaļ riepēs. Nepagāj uks cites ne desmit minūts, ka tas labeis Bet Emiš cilēks patēc: „Vis i okej, un la netē- brouc lustīg tālāk, bet man pa nt. Tik sil- dārb iedod div dolār." s tāpat pa- Ješk pieķēr pie biķš kabat, ei i jouns un viņ mut palik vaļē. Es pieķēr s jau būs pie sov kabat, un man mut a palsē do- palik vaļē. Vienē reizē mēs ab pa- noud līdz skatjēs apakaļ, ku mans Emiš r nopierkt a Amālij vilēj nags, it kā nekas n kartpeļs. nebūt notics. ics pašē „Iedod man sov adres, un s Amālij. mēs tos div dalārs aizsūts pa uz kotidž pašt," Ješk klusē balsē stāstej. Pa ezer „Va tu domē, ka tavēs riepēs nē, un vis gais a var iepūst pa past?" mechaniķs smaidej. „Ja nav noud, niš a sie- es var to gais izlaist akal ārē." la Donki- Ješk nelaimigs izrāpes no outnav spār- tiņ ārē un tād laicin pus pa ciesdam, venti, pus pa ang mēl koučko un sāk stāstej. Ta piegāj pie bagažniek il Mārtiš un pacēl vāk. Es redzej, ka svevesel sal šais iebāz kabtē tād kā pudel ālij ierūn- un man pakrūtē uzrēz iemetēs z lielē cel- žnodzejs. Līdz ko Ješk nosedes es parādes pie stūrs, es noprasej: nezin, ku „Vien jeb abs?" m, kas tik riš piebal- (Nobeigums 6. lpp.)

kas tur jou nekas, izel, degen mālij laid

ANDREJSONS
APDROŠINA
463-7313

TVIEŠIEM BRĪVĪBĀ!

na, ka visi iebrucēji Latvijā, par spīti to spēkam un tieksmēm mūsu tautu iznīīti un aprakti aizmirstībā. Pēdējais ie- Kremļa sētmalā un viņa celtais varmāojas.

l taisnības uzvarai un stiprināsim pretu ar savu ziedojumu 14. jūnija akcijai.

Kanadas DV valdes aprūpes daļa

Degolls paklausa latviešiem

(Pārnesums no 1. lpp.)

vispusīgi apgaismos skolas daudzās priekšrocības. LCK izglītības nozares vadītājs J. Daģis uzsvēra, ka visa latviešu sabiedrība un visi LCP locekļi ir atbildīgi par to, lai skolai sagādātu nepieciešamo audzēkņu skaitu. Jācer, ka izdosies vecākus pārliecināt par īsti latviskas izglītības nozīmi, kādēļ ģimnazistu skaits jūtami pieaugs, tomēr pesimistu māc bažas par to, kas notiks, ja nodoms tomēr neizdosies? Ja kāds savu atbildību veic slikti, to parasti soda, vismaz atbrīvo no amata pienākumiem. Attiekšmē uz visu latviešu sabiedrību tas būs grūti iespējams, bet tā kā atbildība uzlikta arī visiem 22 LCP locekļiem... Jā, kas notiks neveiksmes gadījumā? Ar varu skolā neviens audzēknis galu galā nav ieraujams, ja to vecākiem trūkst nacionālās apziņas un tie neizprot vienīgās īstās latviešu ģimnazijas brīvajā pasaulē nozīmi!

Minsteres ģimnazijas kuratorijā, kuŗā automatiski ieiet LCK izglītības nozares vadītājs J. Daģis kā priekšsēdis, ģimnazijas direktors Z. Vitens kā viceprieksšēdis un internāta vadītājs I. Balodis, ievēlēja LCK pr-di V. Janumu, LCK vicepr-di P. Valteru un LCP locekli māc. R. Bērziņu. P. Valters reizē ar to ievēlēts arī internāta kurātorijā.

No LCK finanču nozares vadītāja P. Valtera ziņojuma izrietēja, ka aizvadītajā gadā saimniekots ar atlikumu. Pašu latviešu iemaksas tomēr ienāk maz, kādēļ jāizstrādā konkrēti priekšlikumi ienākumu vairošanai. Kā pirmo soli šai virzienā sesija izšķīrās, sākot ar šāgada 1. jūliju, paaugstināt latviešu kopības maksājumus no līdzšinējiem 50 feniņiem uz 1 marku mēnesī, jo kādreiz var pienākt brīdis, kad nāksies saimniekot vienīgi ar pašu līdzekļiem. Līdz šim jūtamu atbalstu sniedz arī vācu valdība, kuŗa maksā algu LCK biroja vadītājai M. Blūmiņai, bet otram biroja darbiniekam O. Caunītim un LCK priekšsēdim nelielu „kabatas naudu".

Kā līdz šim gandrīz katrā LCP sesijā, daudz laika aizņēma statūtu jautājumi, jo līdzšinējos daudzi atzīst par novecojušiem un pašreizējam laikam nepiemērotiem. Sesija tādēļ atkal reiz izraudzija statūtu komisiju, kuŗai līdz nākošajai sēdei 1968. gada pavasarī jānoskaidro veco statūtu grozīšanas iespējas un jāizstrādā projekts jaunajiem, ja līdzšinējos iespējams grozīt. Sēdes dalībnieku ieskati krasi dalījās jautājumā, vai LCP uzskatāma par visu latviešu pārstāvētāju vai tikai par organizāciju ar zināmām pretenzijām runāt visu latviešu vārdā.

Pēc laikraksta „Latvija" atreferējuma, šai LCP sesijā vairāk izpaudās atsevišķu locekļu domas, jo, ievēlot amatpersonas, pretkandidāta nebija vienīgi LCK priekšsēža un viceprieksšēža amata kandidātiem. Neviens nepieprasot aizklātu nobalsojumu, abus ievēlēja ar aklamāciju. Toties jau par LCP prezidija priekšsēža amatu notika „cīņa" starp līdzšinējo priekšsēdi O. Mazarkevicu un kādreizējo priekšsēdi P. Zēgneru, kas iepriekšējā LCP sastāvā nebija ievēlēts un vēlējās agrāko amatu atgūt. Ievēlēja O. Mazarkēvicu ar 11 balsīm, J. Zēgneram gūstot 9 atbalstītājus. 3 LCK locekļu amatiem minēja 5 kandidātus, balsu vairākumu (15) saņēma J. Zēgners, bet J. Daģi un V. Lēmani ievēlēja ar līdzigu 12 balsu skaitu. Revīzijas komisiju nācies ievēlēt no 4 kandidātiem. Visvairāk balsu (14) saņēma jaunatnes pārstāvis V. Vētra, bet visi pārējie 12, kādēļ revīzijas komisijā iekļuva divi gados vecākie. Fakts, ka V. Vētra saņēma visvairāk balsu, atspēko kereti dzirdētos jauniešu pārmetumus, ka „vecie" viņus nelaiž pie vārda. Tā domā laikraksts „Latvija", bet skeptiķis atkal šaubās un vaicā, kā būtu, ja visi kandidāti būtu saņēmuši vienādu balsu skaitu? Tad, ievērojot vecuma principu, būtu „izkritis" tieši gados jaunākais V. Vētra... Un vai nu tā ir sevišķa „laišana pie vārda", ja ievēl revīzijas komisijā, kuŗa parasti darbojas reizi gadā?

Jaunievēlētā LCK turpmākos trīs gadus darbosies šādā sastāvā: priekšsēdis V. Janums, viceprieksšēdis un juridiskās nozares vadītājs P. Valters, informācijas nozares vadītājs V. Lēmanis, izglītības un kultūras nozares vadītājs J. Daģis un saimniecības nozares vadītājs J. Zēgners, bet revīzijas komisijā — priekšsēdis V. Vētra, sekretārs A. Gaujers un loceklis O. Baltputnis.

LCP pašpalīdzības fondā, kuŗā LCK saimniecības nozares vadītājs (J. Zēgners) piedalās automatiski, par priekšsēdi ievēlēja līdzšinējo J. Daģi, bet no jauna P. Začu. LCP kultūras fondā ievēlēja gleznotāju J. Soikanu, čellistu prof. A. Teichmani un redaktoru P. Stranti. Kultūras fondā automatiski ieiet arī LCP priekšsēdis, kas savas tiesības tomēr cedējis tālāk viceprieksšēdim Dr. J. Platajam, un LCK izglītības nozares vadītājs J. Daģis.

L.

Jauna latviešu draudze Vilmingtonā

Latviešu kolonijā Vilmingtonā, ASV Delaveras pavalstī, nodibinājusies jauna latviešu draudze ar mācītāju Kristapu Valteru jun. kā draudzes ganu. Draudzē jau sastāv 91 iesvētīts loceklis, un tā uzsāks darbu 17. septembrī ar dievkalpojumu.

Vilmingtonā un apkārtnē latvieši sāka ierasties ar izceļošanas vilni 50-to gadu sākumā. Sarkarā ar labām darba iespējām ķīmiskajā rūpniecībā (Du Pont, Hercules, Atlas), kolonija visu laiku augusi. 1952. gadā Vilmingtonā jau bija pietiekami latviešu, lai lūgtu Filadelfijas Sv. Jāņa ev.-lut. draudzes mācītāju Jāni Siliņu vadīt rēgulārus dievkalpojumus. 1955. gadā nodibinājās Vilmingtonas un apkārtnes latviešu kopa, pie kuŗas savukārt pastāvēja dievkalpojumu kopa un svētdienas skola. Tā rēgulāri katru gadu rīkoja Ziemsvētku eglīti bērniem, kā arī Ģimenes dienas sarīkojumu. 1962. gadā Vilmingtonā vēl noorganizējās sieviešu dubultkvartets Maigas Kramas vadībā.

Visos aizvadītajos gados kopai augot un tālāk izveidojoties, 1966. gada rudenī pacēlās balsis par neatkarīgas draudzes dibināšanu, lai ciešāk vienotu vietējos latviešus. Radās iniciātoru grupa, kas apsvēra neatkarīgas draudzes dibināšanas iespējas. Šī grupa guva atsaucību, kuŗas rezultātā Vilmingtonas un apkārtnes latviešu kopas 23. aprīlī sauktajā sapulcē tās 67 dalībnieki vienbalsīgi nolēma dibināt savu draudzi, kuŗa sastāvētu Latvijas ev.-lut. baznīcā, par draudzes ganu aicinot mācītāju Kristapu Valteru, jun. Draudzes valdi ievēlēja šādā sastāvā: priekšsēdis Roberts Līdums, priekšsēža vietnieks Arturs Vatvars, sekretāre Ruta Zadziorska, kasieris Arturs Staģītis, sarīkojumu daļas vadītājs Andrejs Baidiņš un dāmu komitejas priekšniece Emma Klimanska. Revīzijas komisijā ievēlēja Tālivaldi Bērziņu, Edvīnu Kramu un Oskaru Ozoliņu.

Latvijas ev.-lut. baznīcas virsvalde draudzi apstiprināja 23. maijā. Tūlīt pēc apstiprināšanas draudze iesniedza uzņemšanas lūgumu Latviešu ev.-lut. draudžu apvienībā Amerikā.

B.

Trīs teātru....

(Pārnesums no 3. lpp.)

lugu autors, tādēļ jau iepriekš daži bija visai skeptiski, it sevišķi tie, kas šo lugu bija jau kādreiz skatījuši. Man jāatzīstas, ka redzēju to pirmo reizi, un man nav nekādu iebildumu pret to. Protams, lugā risinātā problēma ir sena, bet tā arī ir un būs mūžam jauna, un ja šo problēmu risina tā, kā to risināja L. Kalniņa ar saviem Melburnas aktieŗiem, tad nav jābrīnās par to, ka šo ansambli žūrijas komisija atzina par labāko un piešķīra tam šī festivāla godalgu.

Mans nolūks nav še rakstīt kritiku, to daris Sidnejas latviešu teātŗa kritiķis K. Freimanis „Austrālijas Latvietī". Mana raksta nolūks ir vienīgi iepazīstināt teātŗa mākslas cienītājus Kanadā un ASV ar to, kas un kā noticis 7. Austrālijas latviešu teātŗa festivālā Sidnejā.

Pie visa sacītā vēl var piebilst, ka katru dienu iznāca arī īpaša festivāla avīze „Trādirīdis" Spodra Klauverta redakcijā, kuŗā apskatīja dažas aktuālitātes, sniedza informāciju par katru teātŗi, ko tas darījis festivālu starplaikā, bet laba tiesa bija veltīta arī humoram. Otrā un trešajā numurā jau varējām lasīt zināmus „domu graudus" par iepriekšējo dienu notikumiem. Te daži piemēri:

Mana blakus sēdētāja: „Vai Zīverts ir katoļticīgs?"

Es: „Kāpēc tāds jautājums?"

Blakus sēdētāja: „Tāpēc, ka gandrīz katrā lugā viņš slānī to pāvestu."

Man nebija ko atbildēt...

Vai arī:

Ņina Luce krodziņā sadzer ar Ed. Šmugaju.

Šmugajs: „Prozit! Nu, vai rakstīsim atkal?"

„Luce: „Protams, ka rakstīsim. Jāraksta."

Šmugajs: „Bet man liekas, ka šoreiz mūsu domas sakrītūs, un tas vairs nebūs pa prātam Dēliņam."

Luce: „Vispirms Dēliņš šoreiz nav ieinteresēts, un otrkārt, — kā Jūs zināt manas domas?"

Šmugajs: „Es noklausīšos, ko Jūs teicāt savam vīram."

Luce: „Nekauņa. Prozit!"

Festivāls nebūtu nekāds festivāls, ja tā apmeklētāji gūtu tikai garīgo baudījumu, tādēļ, lai apmierinātu arī „miesas kārības", visu laiku darbojās „Klaunu krogs" Sidnejas latviešu teātŗa elektriķa un apgaismotāja V. Bikšes vadībā ar aktieŗiem Anitu un Ivaru Apeļiem kā viesmīlīgākajiem „krodziniekiem", kādus savā diezgan gaŗajā krogū gājēja mūžā esmu redzējis.

Pēc katras no pirmajām divām izrādēm notika t.s. Jampamps, kas šoreiz gan izvērtās tikai par labu pašsanu, padzeršanu un sirsnīgu izplāpāšanos, — pat neviena jampampa kaut kāda priekšnesuma veidā. Pēc pēdējās izrādes bija festivāla noslēguma balle ar visiem balles priekiem un jampampiem.

Tā atkal aizvadīti vieni teātŗa svētki Austrālijā kuŗus noskatījās vairāk nekā 1000 Sidnejas un arī cituŗienes latvieši. Bija sastopami viesi ne tikai no Brisbenas un Kanberas, bet arī no Hobartas Tasmānijā, nerunājot nemaz par tuvākiem centriem, kā Ņūkāstli, Volongongu, Baturstu un citiem. Skatītāji, cerams, guva vajadzīgo baudījumu, un teātŗa ļaudīm tie bija tiešām gadskārtējie svētki. Kā Sidnejas latviešu biedrības biļetenā bija teikts, — trīs dienas viss Sidnejas latviešu nams piederēja teātŗa ļaudīm un to viesiem. Daudzi, it sevišķi atbraucēji no citām pilsētām, turpat arī pārgulēja tās nedaudzās stundas, kas atlika no visādas darbošanās.

Gaidīsim nākošo festivālu, kas 1968. gadā notiks Melburnā.

Imanta nevaid miris

APGĀDA IMANTA GRĀMATU ZIEDOJUMS JĀŅA JAUNSUDRABIŅA KAPA PIEMINEKĻA FONDAM

Sie virsraksta vārdi no Andreja Pumpura dzejoļa „Imanta" nāk prātā, kad uzzinām, ka E. Reitmane Kopenhāgenā nolēmusi ziedot Jāņa Jaunsudrabiņa kapa pieminekļa fondam visus līdz šim vēl nepārdotos Jāņa Jaunsudrabiņa grāmatas „Tā mums iet" eksemplārus — vairākus simtus, kā arī izdot mūsu jaunāko dzejnieku darbu grāmatu seriju.

Patiešām, Imanta nevaid miris! Pirms 20 gadiem nodibinātais apgāds sāka savu darbību ar ziedošanos nacionālajai ideoloģijai, izdodams Andreja Eglīša „Dievs, Tava zeme deg!". Tagad E. Reitmane grib būt sava pāragri aizmūžā aizgājušā vīra iesāktā mērķa turpinātāja.

Zīmīgi arī tas, ka tieši Jānis Jaunsudrabiņš ar savu pirms 12 gadiem sarakstīto grāmatu, pats vairs nebūdams starp dzīvajiem, ar šādu E. Reitmaņa izkārtojumu un upurēšanos mūsu trimdas nacionālajiem uzdevumiem, netieši vāks līdzekļus savam pieminekļim. Katrs, kas šo grāmatu iegādāsies, iekļaudamies kopīgajā ziedotāju saimē kopīgai nacionālai lietai, iegūs arī pretvērtību.

Pats autors grāmatas „Tā mums iet" ievadā cita vidū raksta: „Man uzglabājušās visas man rakstītās vēstules, un es redzu, cik organiski izauga, gadu pēc gada, mūsu trimdas gaitas, sākot ar neziņu — atstāt mājas un glābt dzīvību, vai palikt dzimtenē, tā sakot, uz labu laimi. Tad piedzīvojumi ceļā, gan pa zemi, gan jūrā. Šķita bēgšana, bēgļošana. Nokļūšana gan pie labiem, gan pie ļauniem cilvēkiem, vairumā pie neparasti skopiem. Tad savākšanās nometnēs. Dzīvošana tajās. Skolu, vidusskolu, jā — pat augstskolas nodibināšanās. Koncerti, lekcijas, laikraksti, rakstnieku vakari, pārskološanās. Tālāk jau sākās runas par izceļošanu, — vispirms uz Eiropas zemēm, vēlāk uz citām pasaules daļām, galvenokārt uz Ziemeļamerikas savienotajām valstīm, uz Kanadu, uz Austrāliju Tad — kāda tur dzīve un sadzīve, kāda daba un darba apstākļi, raugoties no dažādiem viedokļiem, jo rakstītāji ir gan garīga, gan fiziska darba strādnieki. Sākas jau nesaskaņas tautiešu starpā, it kā zeme būtu jādala. Man raksta lielāko tiesu rakstnieki, kam vārdi un teikumi veikli veidojas. Raksta arī maz skoloti laudis, kas savus pieredzējumus tik tikko spēj uz papīra kaut cik saprotami savirknēt. Un jāsaka, ka tieši šajās vēstulēs vistiešāk un iespaidīgāk pavīd dzīves īstenība, visstiprāk viļņo jūtas... Ceru, ka šī grāmata iegūs daudz lasītāju, jo tā ir no sākuma līdz beigām viens liels „pamatiess notikums". Iedrošinos pat sacīt, ka tā pārdzīvos rakstītājus un mani, palikdama tautā ne vien kā interesanta lasāmviela, bet galvenokārt kā smaga laikmeta vēsturisku faktu kopojums. Tikai tauta pēc gadiem neteiks vairs „tā mums iet", bet, „tā mums ir gājis".

Grāmata iesieta greznā, baltas mākslīgas ādas sējumā, un no tās vērtības (skat. sludinājumu 6. lpp.) Jaunsudrabiņa pieminekļa fondam jāatmaksā apgādam vienīgi iesējuma izdevuma daļa — ap 70 c.; pārējā nauda paliek kā ziedojums pieminekļa celšanas vajadzībām.

Z. L.

AGRĪNI LĪGOTĀJI KATSKILU KALNOS

Latviešu kaŗa invalidu apvienības ASV saime jau pasteigusies nolīgot Jāņus, 17. jūnijā pulcējoties veterānu atpūtas mītnē Rotā, kur, par spīti lietainajam laikam, saradās ap 250 līgotāju no Ņujorkas un apkārtnes. Tālākais cieminš, liekas, bija grāmatas „Kurzemes cietoksnis" autors A. Siņķis no Kanadas niķeļraktuvju pilsētiņas Sadberijas, kuŗu sirsnīgi sumināja.

Daudzos jāņabērnus ar sieru saņēma Jāņamāte (S. Prince), bet Jāņatēvs (R. Ancāns) ar miestiņu. Sarīkojumā ieradās arī Konektiketas latviešu koris Rota diriģenta V. Aldiņa vadībā. Jauku kopiespaidu atstāja koŗa uznākšana tautas tērpos ar vainagiem un jāņzālēm. Tas bija sadalījies divos pulciņos, vienam nākot lejup no kalna, otram dodoties augšup no pretējās puses, visu laiku skandinot līgo un apsveikšanas diesmas Jāņamātei.

Koris sniedza programmu, kuŗa bija tautas dziesmas un vietas dziesmas ar Jaunzemi un Skulti ansambļa pavadījumā (Harmonija); Latviešu tautas dejas un dziesmas Ņujorkas latviešu kokļu un dziedātāju ansambļa izpildījumā; Lietuviešu kokles; Lietuviešu tautas dejas Štutgartes simfoniskā orķestŗa izpildījumā. Papildmateriālu vidū bez BATUN paskaidrojumiem pievienota arī izskatīgā Sunfrancisko latviešu dziesmu svētku reklāmas lapiņa, kuŗā uzdotie dati par latviešu mākslu, mūziku un vēsturi varētu būt noderīgi ievadvārdiem, pieteicot baltiešu programmas jamaikiešu radioraidījumos. Plates sagādātas ar BATUN un „Dzintarzemes Krastu Balss" (lietuviešu radioprogramma Ņujorkā) līdzekļiem. Šīs organizācijas arī deleģēja Dr. Dz. Paegli kā savu pārstāvi un līdzstrādnieku uz Jamaiku.

Pavadvēstulē Jamaikas radiostacijām BATUN valdes pr-dis N. Trepša cita vidū rakstīja: „Mūsu organizācija cenšas iepazīstināt citas tautas ar igauņu, latviešu un lietuviešu kultūru, it sevišķi tādēļ, ka tuvojas laiks, kad atzīmējama šo trīs Baltijas valstu neatkarības iegūšana pirms 50 gadiem."

„Radio Jamaica" savukārt atsūtījusi ieskaņotu jamaikiešu mūziku. To noraidīs baltiešu radioprogrammas ASV un Kanadā. Šāda mūzikas apmaiņa palīdz iepazīstināt citas tautas ar baltiešiem. Lai varētu tās ieinteresēt tiktāl, ka tās būtu ar mieru Apvienotajās nācijās nostāties baltiešu pusē un par to interesēm balsot, vispirms jāpanāk, lai viņi zinātu, ka tādi baltieši vispār eksistē. Šai gadījumā visiem radioklausītājiem neatkarīgajā Jamaikā būs iespēja dzirdēt baltiešu mūziku.

D. V.

Baltiešu mūziku pārraidīs Jamaikā

Abu Jamaikas radiostaciju — „Radio Jamaica" un „Jamaican Broadcasting Co." programmu vadītāji ar pateicību pieņēmuši igauņu, latviešu un lietuviešu skaņu plates, kuŗas tiem pasniedza BATUN vicepr-dis Dr. Dz. Paegle savas nesenās uzturēšanās laikā Jamaikas galvaspilsētā Kingstonā. Katrs raidītājs saņēma 3 ilgspēlētājas plates no sekojošā klāsta: „Brīnumainā Igaunija" ar Patrasona, Polda un Kosta orķestri; Latviešu tautas dziesmas ar Jaunzemi un Skulti ansambļa pavadījumā (Harmonija); Latviešu tautas dejas un dziesmas Ņujorkas latviešu kokļu un dziedātāju ansambļa izpildījumā; Lietuviešu kokles; Lietuviešu tautas dejas Štutgartes simfoniskā orķestŗa izpildījumā. Papildmateriālu vidū bez BATUN paskaidrojumiem pievienota arī izskatīgā Sunfrancisko latviešu dziesmu svētku reklāmas lapiņa, kuŗā uzdotie dati par latviešu mākslu, mūziku un vēsturi, varētu būt noderīgi ievadvārdiem, pieteicot baltiešu programmas jamaikiešu radioraidījumos. Plates sagādātas ar BATUN un „Dzintarzemes Krastu Balss" (lietuviešu radioprogramma Ņujorkā) līdzekļiem. Šīs organizācijas arī deleģēja Dr. Dz. Paegli kā savu pārstāvi un līdzstrādnieku uz Jamaiku.

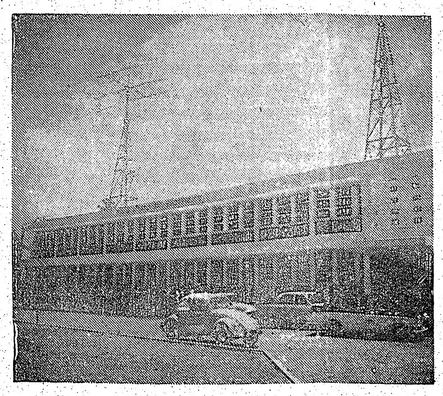

Kingstonas raidītājs Radio Jamaica, no kuŗa turpmāk raidīs arī baltiešu mūziku. Foto: D. Paegle

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

ŅUJORKA

Ņujorkas latviešu ev.-lut. draudzes Bruklinas rajona pārstāvji 15. jūnijā nolēma dibināt rajona komiteju 9 personu sastāvā. Šī komiteja aktīvi varēs sākt darboties rudenī, bet vispirms tās uzdevums būtu noskaidrot rajona aktīvo draudzes locekļu sastāvu. Sanāksmē piedalījās 20 dalībnieku. Pašreiz rajonu vai novadu komitejas ar labām sekmēm darbojas Jonkeros, Salā, Džamaikā un Ņudžersijā.

KLIVLENDA

Vīru ansamblis Tēvzeme E. Stelmaņa vadībā 3. jūnijā bija rīkojis savu gadskārtējo koncertu. Nedaudz gados šī dziesmotā vienība izveidojusies par ievērojamu vokālu ansambli, kas jau iepriecinājis klausītājus tālu ārpus pašu mājām. Publika ar sirsnīgiem aplausiem saņēma vīrus, kas, vienveidīgi tērpušies jaunos smokingos, uznāca uz skatuves, lai sniegtu klausītājiem jauniestudēto programmu. Tajā bija E. Melngaiļa, J. Vītola, J. Norvila, J. Ciruļa, J. Cimzes u. c. komponistu oriģinālās un tautas dziesmas. Klausītāji, kuŗu bija ap 300, sniegumu uzņēma ļoti atsaucīgi un dziedātājus atalgoja ar ilgiem aplausiem un ziedem. Ansamblis savukārt neskopojās ar dziesmu atkārtojumiem un piedevām.

Jūras kapteinis Ed. Ābeltiņš 4. jūnijā atskatījās uz 80 dzīves gadiem. Pēc Mangaļu jūrskolas beigšanas viņš dienēja cariskās Krievijas flotē. Beidzoties pirmajam pasaules kaŗam, viņš atgriezās dzimtenē, iekārtoja Jaungulbenē savu lauksaimniecību un rosīgi piedalījās sabiedriskajā dzīvē. Jubilārs vadījis lielo Gulbenes draudzi un bijis Gulbenes - Elstes piensaimnieku sabiedrības priekšnieks; sekojis arī politiskajai dzīvei, darbojies Latviešu zemnieku savienībā, piedalījies kongresos, zemnieku dienās, rakstījis daudz par zemnieku lietām laikrakstā „Brīvā Zeme u. c. izdevumos.

Braucot no kolledžas izlaiduma akta svinībām, 8. jūnijā savā automašīnā nosities students Guntis Smilga. Noskaidrots, ka viņš braucis ar ļoti lielu ātrumu. Zaudējot kontroli pār mašīnu, tā ietriekusies caurbrauktuves tilta balstā. Apvienotās draudzes māc. I. Gaide nelaikā 10. jūnijā no Parobeka bēru nama izvadīja pēdējā gaitā uz Riversaides kapiem.

KALAMAZŪ

Sogad Jelgavas skautu un Gaujas gaidu vienības saviem gadskārtējiem pavasaŗa svētkiem pirmo reizi par sarīkojuma vietu bija izraudzījušas Gaŗezeru. Svētki notika galvenajā nometnes zālē, kuŗu vecāku pavadones dāmas bija rotājušas pavasaŗa ziediem un zaļumiem. Pie klātajiem galdiem oficiālo daļu ievadīja skautu māc. A. Piebalgs, bet uzrunas teica vecāku padomes pr-dis J. Zuika un Skautu pilnvarnieku padomes pr-dis V. Klētnieks. Skautu vienības pr-ks A. Lode sveicināja skautus, gaidas un svētku viesus no ASV ļendas pr-ka A. Artmaņa, kas izbraucis uz Gilvela kursiem Anglijā. Priekšnesumu deļa, kuŗa muļķīgā vēstāŗa ne-ko nenozīmējošā dialogā, bija Jaunās derības, jaunieši savukārt nodeva draudzei kopziedojumu ērģeļu fondam.

Tautas sēru dienas atceres aktu 17. jūnijā Latviešu organizāciju padomes uzdevumā atklāja V. Mežulis. Uzrunas teica arī igauņu un lietuviešu pārstāvji. Dziedāja visu trīs Baltijas valstu un ASV himnas. Īpata tvēruma runu teica viesis no Anglijas Dr. P. Cirsis, pieskaŗoties mūsdienu problēmām. Apvienoto nāciju nevarīgumam un citām lietām, apskatot visu kopsakarībā ar Baltijas tautu liktenģaitām. Koncerta daļā dziedāja sieviešu koris Atbalss dir. J. Zuikas vadībā, papildināts ar dažām DV apvienības sieviešu ansambļa dziedātājām, no Kalamazū, deklamēja Dace Avota un Inta Mežule, klavieres spēlēja lietuviešu pianiste. Sarīkojums bija samērā labi apmeklēts. Aizvesto piemiņas dievkalpojums notika Vienības draudzes baznīcā 14. jūnija vakarā.

Lansingā mirušo 89 gadus veco Kārli Maneku pārveda uz Grand Rapidiem, kur Edžebīnes bēru namā 18. jūnijā notika viņam veltīts aizlūgums, ko vadīja māc. Kr. Hermanis. Nelaiķi pārpelnoja vietējā kremātorijā, lai pelnu urnu pārvestu uz Ziemeļdakotu, un gulditu zemes klēpī blakus pirms pāris gadiem mirušajai dzīvesbiedrei. K. Maneks bija dzimis Rubenē, vēlāk bija tirgotājs Rīgā. Lansingā viņš dzīvoja pie savas meitas un znota.

Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev.-lut. draudzes dāmu komitejas rīkotajā izbraukumā uz Mežvidiem 18. jūnijā svētbrīdi vadīja māc. Kr. Hermanis, bet inž. L. Rozentāls pastāstīja par paredzētajām bērnu vasaras nometnēm. Izbraukuma dalībniekus iepriecināja jauniešu tautisko deju grupa no Kalamazū Mirdzas Paudrupes vadībā. Bija loterija, peldēšanās un sporta spēles, varēja arī iepazities ar talcinieku paveiktajiem darbiem. Šāgada pavasarī un ievadītajā vasaras posmā talcinieki Mežvidos jau nostrādājuši ap 900 darba stundu.

Lai iekļūtu laikraksta slejās, nav nemaz jāizdara kaut kas izcils vai nosodāms. Elza Pakalna iekļuvusi laikrakstā „Grand Rapids Press" tikai tādēļ vien, ka audzē visapkārt savai mājai krāšņu rožu šķirnes. Rakstā ar pievienotu uzņēmumu pastāstīts, ka garāmbraucēju skatieni no pavasaŗa līdz vēlam rudenim esot piesaistīti pie nama Nr. 665 Lake Drive, kur dzīvojot Artura Pakalna ģimene. Mājai esot tikai neliels pagalms ielas pusē, bet, ejot pa ietvi ēkai garām, varot runāt par rožu aleju. Elza Pakalna amerikāņu avīžniekam pastāstījusi, ka pērn kāds rožu krūms devis ap 100 ziedu, viņai esot dažādu šķirņu rozes visādās krāsās. Bet rozes nākoties rēgulāri apmiglot, „barot" ar piemērotiem mēslošanas līdzekļiem, kā arī gādāt par nezāļu izravēšanu. Piezīmējams, ka Pakalnu ģimenes dzimtā puse ir Biržu pagasts Jēkabpils apriņķi, kur tā saimniekojusi savās mājās.

V. Z.

Tautiešu turība aizvadītajos gados krietni augusi, ko liecina ne tikai iepirktās savrupmājas, bet arī apbūves gabali un vasarnīcas pie Mičigenas ezera un mazākiem ūdeņiem tuvākā un tālākā Grand Rapidu apkaimē. Vairākiem tautiešiem ir pat divas mājas, un viņi ar telpu izīrēšanu labi pelnās, kāds cits uzcēlis četru dzīvokļu māju. Gadās tomēr arī pavisam pieticīgi ļaudis, kas iepirkuši vecākas mājas vērtībā no 5000 — 6000 dol. un domā tajās mierīgi pavadīt vecuma dienas. Tāpat ir grupa, kas savus ietaupījumus uzticējuši bankai, dzīvo no procentiem un gudri spriež, ka darījuši visprātīgāk.

Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev.-lut. draudze izdevusi rakstu krājumu, kas domāts kā veltījums prāv. J. Ozola 10 gadu nāvesdienas atcerei. Krājums aptver 37 lappuses, tajā ar rakstiem piedalās arhibīskaps A. Lūsis, prof. K. Kundziņš, prāv. A. Birnbaums, mag. iur. A. Jaunais, māc. A. Piebalgs, māc. Ed. Pavasars, Austra Šīrmane u. c. Ievietoti arī dažu mūžībā aizgājušo latviešu garīgās dzīves vadītāju raksti, ar kuŗiem prāv. J. Ozolam savā dzīvē nācies sadarboties.

—s—

TOWN & COUNTRY
REAL ESTATE LTD.
V PALMA PĀRSTĀVIS
377 Glengarry Ave., Toronto 12, tel. 782-7246

LĪKSMUS LĪGO SVĒTKUS!
V. Palma

ROTA JŪSU GRĀMATU PLAUKTAM

Ziedojums Jāņa Jaunsudrabiņa kapa pieminekļa fondam

Rakstnieka Jāņa Jaunsudrabiņa kapa pieminekļa celšanas atbalstam apgādā IMANTA Dānijā ziedojis visas līdz šim vēl nepārdotās grāmatas

TĀ MUMS IET

Jānim Jaunsudrabiņam adresētās vēstules 1944.—1954. — eksemplārus (skat. rakstu šī laikraksta 5. lpp.). Tās grezna baltas, mākslīgas ādas sējuma cena: $ 4.20, no kuras ap $ 3.50 paliek kā ziedojums kapa pieminekļa fondam.

Pasūtinājumi adresējami pieminekļa komitejas kasierim. Adrese:

A. Silis, 6090 Rüsselsheim/Main., Danziger Str. 17, W. Germany, bet grāmatas cena — $ 4.20 iemaksājama komitejas kontā: Sonderkonto Janis-Jaunsudrabins-Denkmal-Fond, Kto 160 1822/60, Deutsche Bank AG Filiale Wiesbaden, vai pārsūtāmi kasierim ar čeku vai naudas pārvedumu.

Piedāvājam vēl:

Jānis Jaunsudrabiņš — VASARA. Mīlestības stāsts. Iesieta: $ 2.20.

Jāņa Jaunsudrabiņa kapa pieminekļa komiteja

Manē als muciņē aug puks

(Pārnesums no 4. lpp.)

„Abs," Ješk notēc, un vis ceļ mēs brouc kā uz bērem.

Krastmalē mūs sagaidej Prikdiļ Mārtiš a sov Griet, un viņ bij labē omē. Laiv bij izpušķt a ozol zarem, un es domej, cik lab tād toutisk dzīvšan pašem sovē salē.

„Ē, kas tā pa laiv? Te jou ūdens nāk iekšē," Amālij pēkšņ iebļāves, un es iedomjēs, ka viš jou slīkst.

„Kundz, laiv nekad nov tik sous kā gult," Mārtiš notēc un iesmejes.

Pēc pārs līkmem mēs jou bij salē, un Mārtiš noprasej, va mums vajg ko palidzt ienest.

„Mēs jou paš, mēs jou paš," Ješk grūt vilk cour zobem.

„Ak, ta te jūs dzīvē paš savē salē tā ka Robinson Krūz," Amālij piermeis uzsāk liele run.

„Ne nu vien paš. Mūs pleķīts tik 100 pēd priekšē pie ūden un 200 pēd pakaļ pusē," Prikdiļ Griet priecīgē prātē stāstej.

„Tā jou mēs domej. Ku nu vis sal," mans Emiš piebalsej.

„Liel, dzīv noud jou laikam maksē tād kotidž?" Amālij noprasej skaidr.

„Maksē jou, maksē, bet va nu vis vasar va dzīvt tik pa pilsēt un ostet bencīn smak," Mārtiš iznāc no ķēķ a glāzem rokē un tūliņ metes sarunē iekšē.

„Tās tak plastik glāzs un jāpānē taisīts. Ar tādem lūps va sagriezt," Amālij akal pētij sov glāz no visēm pusēm.

Mārtiš ierūnjes, ka mums jāiziet ārē sataisīt jāpuguns. Pēc lab laiciņ, ka mēs ienāc iekšē, viss trīs sievieš sēdēj katr savē stūrē kā vists uz olem.

„Bās jāiet izgūlties, la rīt va lab līgt," Griet notēc un aizgāj.

Amālij knubnejās ga sienēm.

„Ja nepajēm līdz, ta te oūs grūt ko atrast," Mārtiš a aizgāj savē istabē.

Man tovakar svaigē ezer gaisē nenāc miegs, bet ka es aizmig, es redzēj sapn. Es bij akal savē ventiņ pusē, un mēs svinēj Jāņs, Viens smuks mētāns man uzmouc gālē ozolkron, un mēs gāj pa pļāv meklēt papards zied. Ga rūdz louk mēs iegāj mežē, un es dzierdej, ka kāds zāģē malk. Es paskatjēs uz visēm pusēm, un tur pie lielē egl stāv saimniek Džons un zāģē man als muciņ vidē puš, bet saimniec stum tačkē mell zem un ģerānij stāds. Es gribēj glābt sov als muciņ un skrej, cik ātr vien varēj. Un ta es jut, ka kāds man tur ciet. Es atver acs, un pie man gult stāvēj Prikdiļ Mārtiš.

„Es aizmiers vakar patēkt, ka mums jāaizbrouc pie kaimiņem uz otr sal. Bet jūs va dzīvt te droš un svētdiens vakrē mēs jūs aizvēds apakaļ uz cietzem," Mārtiš notēc un aizgāj.

No rīt, ka mēs cēles augšē, Amālij raibē pidžamē locjēs pa ķēķ. „Tov trakum. Leds skaps tukš kā izslocīts, tik divs bundžiņš a suņ gālem viersē, viens citrons un tomāt zost," viš bubnāj kā ziergs pēc ozem.

„Tik siltē laikē vis paliek ātr vecs un nav vērts tik tāļ ceļ gabal vest. Tie Prikdiļ i gudr cilēk, jo viņ nopierkuš tād zems gabal, ku brūklens oug kā sarknē jūr, bet ezers pils a zuvēm," es paskatjēs uz Ješk, un viš kratej gāl pa zīm, ka domē tāpat kā es.

Tie bij vien lustīg Jāņ, un man Emiš un Amālij dabej tik doudz fan, ka viņ vis vasar a man nerunēj. Tik rudnē es savē als muciņē sagriez mārtiņrozs un aizsūtej liel buķet pa zīm, ka mīlestīb ne vienmēr iet cour kāpstem, bet kādrēz cour pušķēm.

Krišs Ķepal

PĀRSŪTĀM
naudu uz
LATVIJU
US $10.- pret 9 jaunie rubļiem Sūtīšanas izdevumi $3.50 līdz $35.-, pārējām summām 10%. Saņemšana 14—21 dienu laikā. Sūtījumi apdrošināti.
DV SAIMNIEKU NODAĻA, 191 College St., Toronto 4, Ont.

10 AKRU
ar 9 telpu lauku māju. Laba apstrādājama zeme uz augsta paugura ar plašu skatu uz apkārtni. 10 minūtes līdz Simcoe ezeram. Klusa vieta; 5 minūtes līdz 48. ceļam vai Don Mills ceļam. Apm. 35 jūdzes no Toronto.
Varam piedāvāt vēl citas lielākas un mazākas farmas ar un bez ēkām.
Pārdevēja: Brigitte Kalniņa, Queensville 478-4788, vai Box 274, Newmarket, Ontario, runā arī latviski un vāciski. J. J. Lambert Real Estate Limited, 170 Donway West, Toronto, Ont. Tālr. 447-5818.

LATVIEŠU NAMS
izīrē telpas
sarīkojumiem un viesībām Biroja atvērts katru dienu no pl. 11—1 p.p. un 6—8 vak. Sestd. no pl. 11—1 p.p. un 4—6 vak.
Uz vēlēšanos nama dāmu komiteja rīko arī godību galdus.
TELEFONS 922—2931
491 College St Toronto

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

24. jūnijā — Līgo svētki Saulainē.
24. jūnijā — Jāņu sarīkojums Sidrabenē.
26. augustā — Bērzainē DV Toronto nodaļas meistarsacīkstes šaušanā, ugunskurs un zaļumballe.

1967. g. vasaras koncerti Toronto

Pilsētas padomes sadarbībā ar Parku un atpūtas departamentu, Toronto mūziķu apvienību, kā arī ar Trust Fund of the Recording Industries un Toronto Daily Star piemaksu izkārtoti šādi koncerti:

SVĒTDIEN, 25. JŪNIJĀ

2.30 p.p. High Park — 48th. Highlanders militārais orķestris, diriģents kapt. D. Keeling.
48th. Highlanders pūšamo instr. un bungu orķestris, dir. R. Stewart.
2.30 p.p. Kew Gardens — 411th. Squadron, R.C.A.F. orķestris, dir. F/L Bernard Clarck ar Helen Murray piedalīšanos.
2.30 p.p. Willowvale Park — Jimmy Namaro orķestris.
5.30 p.p. High Park — Ērģeļu mūzika, piedalās Ronnie Padgett.
7.30 vak. Earlscourt Park — Pat Riccio orķestris.

PIRMDIEN, 26. JŪNIJĀ

8.30 vak. Ramsden Park Square dejas, Bob Scott orķestris.

OTRDIEN 27. JŪNIJĀ

8.00 vak. Allan Gardens — Governor General's Horse Guards orķestris — dirig. kapt. G. F. FitzGerald.
8.30 vak. Withrow Park — Square dejas, Bob Scott orķestris.

TREŠDIEN, 28. JŪNIJĀ

12.15 dienā Nathan Phillips Square — Shan Clifford Dixieland grupa.
8.30 vak. Ramsden Park — Dejas zem zvaigznēm, Pat Riccio ar orķestri.
8.30 vak. Riverdale Park — Tautas dziesmas un hutenēnijs, piedalās — The Blue Grass Ramblers, Michael Edmonds, Ricky Zucker Johny Van., Klass VanGraft.
8.30 vak. Monarch Park — Square dejas, Bob Scott orķestris.
8.30 vak. Dufferin Groves Park — Square dejas, Angus MacKinnon orķestris.

CETURTDIEN, 29. JŪNIJĀ

7.30 vak. Eglinton Park — Džesa koncerts — Al Stanwyk un Norm Amadio orķestri.
8.00 vak. Nathan Phillips Square — The Johnny Lombardy Show.
8.30 vak. High Park — Square dejas — Bob Scott orķestris.
8.30 vak. Kew Gardens — Square dejas — Al Aylward orķestris.

SESTDIEN, 1. JŪLIJĀ

9.00 rītā
līdz pusnaktij Nathan Phillips Square — Simtgades svinības — Mazliet visai ģimenei.

SVĒTDIEN, 2. JŪLIJĀ

2.30 p.p. High Park — Royal Regiment orķestris, dirig. kpt. S. H. Clarck ar Helenu Murray.
2.30 p.p. Kew Gardens — 48th. Highlanders militārais orķestris, dirig. kapt. D. Keeling.
48th. Highlanders pūšamo un bungu orķestris, dirig. R. Stewart.
2.30 p.p. Willowvale Park — Pat Riccio orķestris.
5.30 p.p. High Park — Ērģeļu priekšnesumi — piedalās Ronnie Padgett.
7.30 vak. Earlscourt Park — Jimmy Namaro orķestris.
8.00 vak. Exhibition Park — Pops Symphony — diriģents Mello Segurini un Mary Stewart.

TORONTO PILSĒTAS 1967. gada NEKUSTAMO ĪPAŠUMU NODOKĻI

Sakarā ar Pašvaldību nodokļa likumu un Toronto pilsētas papildus likumu No. 205—67 nekustamo īpašumu nodokļi 1967. gadam noteikti, un atlikušie maksājumi kārtojami šā:

Visos iecirkņos:

Ceturtais maksājums.	Piektais maks.	Sestais maks.
5. jūlijs	6. septembris	18. oktobris

Paziņojumi par nekustamo īpašumu nodokļiem izsūtīti visos iecirkņos pirms 21. jūnija.

Nodokļu maksātājiem, kas vēl nebūtu saņēmuši paziņojumus, pirms vai pēc 21. jūnija nekavējoties jāpieteicas pilsētas valdē informācijas daļā personiski vai pa tālruni 367—7115, vai rakstot Tax Collector, City Hall, Toronto.

Maksājumi: nodokļus var maksāt pilnos apmēros katrā bankā Toronto lielpilsētas robežās pirms vai tieši maksājuma datumā. (Bankas par šo pakalpojumu ņem mazu atlīdzību.)

Čeki vai naudas pārvedumi Toronto apkārtnē adresējami CITY TREASURER un jāsūta uz CITY HALL.

Darba laiks: no pl. 8.30—4.30 p.p. Sestdienās slēgts.

W. M. Campbell
finanču pārvaldnieks

JĀNIS ROZENTĀLS ..... $ 24.00

Monografija par lielo mākslinieku sarakstīta angļu un latviešu valodā. Autori: A. Annuss, A. Ivanovs un V. Silmalis. Pāri par 120 melnbaltas un krāsu reprodukcijas.

379 DIENAS — J. Kronlins ..... $ 8.80

Vēsturiska un traģiska dokumentācija (vienīgā šāda veida) par latviešu studentiem un skolotājiem Staļina valdīšanas laikā no 1940.—1941. gadam. Solis pa solim, kā komūnisti ieveda komūnisma propagandu skolās un skolu grāmatās, kā arī pilnīgs angļu teksts par deportāciju pavēli. Iespiešanā.

ACRHEOLINGVISTIKA

A. Rupainis ..... $ 10.00

Piecu gadu studijas Minesotas universitātē un Čikagas bibliotēkā par latviešu valodu un tās radniecību ar citām. Vienreizējs šāda veida veikums pētniecībā. Iespiešanā.

VENTIŅ PUS ..... $ 3.60
Rīms taisīts un rinds lics Kuraž Krišs.
Kinkēziņš uz sēts un papēr mālējs Birzgaļ Reins.

E. Brastiņa dievturu eseja DZEROKLIS 2.50

LATVJU GRĀMATA

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
491 College Street, Toronto 4, Ont.

Lūdzu sūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ

līdz ..... uz ..... mēnešiem uz šādu adresi:

Mr., Mrs., Miss. .....

Adrese: .....

.....

Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $.....

..... abonementa uzsākšanai/pagarināšanai
(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts .....

Abonēšanas maksa: $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn., $8.50 par 6 mēn., $16.00 par gadu.

NOSŪTIET NAUDU UZ LATVIJU
Nauda nosūtīta caur
GRAMERCY
TIEK IZSNIEGTA KĀ NAUDA CAUR ĀRZEMJU TIRDZNIECĪBAS BANKU MASKAVĀ.
PIEGĀDE 2 NEDĒĻĀS.
BEZ ATVILKUMIEM.
JŪS ESAT NODROŠINĀTI TIKAI AR LICENCĒTU FIRMU PAKALPOJUMIEM
BEZ STARPNIECĪBAS. NAV APSLĒPTU MAKSĀJUMU.
VAIRĀK KĀ 20 GADU PIEREDZE KLIENTU APKALPOŠANĀ.
VISI PĀRVEDUMI GARANTĒTI PILNOS APMĒROS UN APDROŠINĀTI.
Licenzēts pie bankas un apdrošināšanas departamenta. Nodrošināts: ar $20.000.00. Oficiālas USSR kvītis ar saņēmēja parakstu. TARIFS: 9 rubļi par US $10.00. Nodeva: līdz $30.00 — $2.75, virs $30.00 — 10%.
GRAMERCY SHIPPING, INC.
744 Broad Street, Newark, N. J. USA.
SENSACIONĀLS
PIEDĀVĀJUMS VASARĀ
Pieprasiet mūsu jauno cenrādi.
GRAMERCY
Dib. 1945. g.
118 E 28th Street, New York, 10016.
118 E. 28 St., New York, N.Y.

Jaunākās grāmatas

A. Johansons — Vecrīgas ziņģu grāmata	$4.00
G. Janovskis — Smiekliņam, pastāsti un feļetoni	$4.50
A. Runģis — Pats esi kungs, pats	$4.00
Latviešu tautas teikas un pasakas VIII	$7.80
P. Rozītis — Granātu ziedi, stāsti	$4.50
A. Rasa — Cilvēki un zeme, st.	$3.80
Z. Lagerleļa — Antikrista brīnumi	$4.75
ARCHIVS VII sējums, raksti par zīnātni un teātri	$5.70
A. Bērziņš — The Two Faces of Co-Existence	$6.00
Latvju tautas teikas un pasakas VIII sēj	$7.80
I. Grebzde — Ēnas dzeltenā stiklā, stāsti	$4.00
E. Aistars — Tu nāci naktī, rom.	$4.00
K. Hamsuns — Pēdējais cēliens, rom.	$5.00
J. Jaunsudrabiņš — Zaļā grāmata	$7.80
M. Kovaļevska — Astoņpadsmit, atm.	$6.00
Latviešu sinonīmu vārdnīca	$6.00
Jūlijs Jēgers un latviešu māksla	$6.00
Latviešu kultūra laikmetu maiņās	$6.00
A. Dziļums — Vilka zobs, rom.	$4.80
A. Michelsons — Rīga dimd, vēst. rom.	$3.80
T. Zeltiņš — Antiņš Amerikā meklē līgavu, rom.	$4.50
T. Zeltiņš — Antiņš Amerikā cīnās ar sievu un trimdu, rom.	$4.50
P. Jurevics — Idejas un īstenība	$6.00
J. Klāvsons — Zīmes, dzeja un proza	$3.80
Prāv. P. Ķirsons — Teici to Kungu, mana dvēsele, spred.	4.50
O. Krolls — Dārgakmeņi	$3.00
Z. Zemdega — Iznīcības ceļš, stāsti	$3.80
E. Virza — Straumēni IV	$4.00
B. Bičole — Atrita, dzeja	$3.80
Aizsila Zilīte — Tris māsas	$3.00
O. Rozītis — Pavedieni, stāsti	$3.00
E. Dunsdorfs — Mūžīgais latviešu karavīrs	$4.60
J. Sarma — Salemas ķēniņš, rom.	$5.00
F. M. Dostojevskis — Idiots, rom. I d.	$4.50
Edg. Ardenss — Svētais un dēmoni, rom.	$4.50
E. Keišs — Globāla būšana, karik.	$5.00
BĪBELE	$4.50
J. Sirmanis — Brīnuma pasaule	$4.00
A. Šmits un A. Cika — Neaizmirstami sporta brīži un zvaigznes	$4.50
A. Jonansons — Rīgas svārki mugurā	$4.50
Novadu tērpi	$20.00
Latvju raksti I grāmata	$37.50
Latvju raksti II grāmata	$37.50
J. Vītola — 200 latviešu tautas dziesmas	$5.50
Z. Mauriņa — Trimdas traģika	$5.50
Latviešu tautas teikas un pasakas 7. gr.	$7.80
J. Veselis — Latvju teiksmas	$10.00
K. Pētersons — Apvāršņi aicina	$6.50
Raiņa un Aspazijas gada grāmata	$2.00
Dzintarjūras vasara	$6.80
A. Niedra — Ugunī	$4.00
J. Jaunsudrabiņš — Sliņķu virsnieks	$4.00
T. Krūka — Tu debesis turi savās rokās	$3.50
P. Aigars — Atkusnis sākās oktobrī	$3.90
Ang. Gailīte — Dzīves zaļais koks, rom.	$4.50
Rob. Hiršs — Rīgas audums, atm.	$5.00
Ed. Salna — Ausmas atblāzma, stāsti	$4.00
J. Sudrabiņš — Aiz dzeloņžoga, atm.	$3.80
A. Amenda — Apasionāta, rom. par Bēthovena dz.	$9.60
Ž. Karlsons — Divi reiz divi ir pieci	$7.00
L. Tolstojs un kristīgā baznīca	$3.50
O. Krolls — Aiz zelta priekškara	$3.50
P. Dreimanis — Ģimene un tās bērnu audzināšana	$0.50
Korn. Raiens — Pēdējā kauja	$6.50
G. Janovskis — Svešumā, noveles	$4.50
M. Timma — Miglas kamoliņš, pasakas	$3.25
A. Apse — Saules pukes, dzejoļi un ūr. poemas	$3.50
A. Kraujiete — No aizpirktās paradīzes, dzejas	$3.80
St. Anders — Bībeles stāsts ar 102 ilustrāc.	$8.50

DVG GRĀMATNĪCA
491 College St., Toronto 4, Ont.

PIEDĀVĀJAM AUGSTĀKĀS KVALITĀTES AUTOMAŠĪNAS
CHEVROLET CHEVELLE
CAMARO
OLDSMOBILE CHEVY II
ROBERTSON MOTORS
1515 DANFORTH AVE., TORONTO
Sazinieties ar mūsu firmas latviešu pārstāvi
Hans PLAUDE
Tel. HO 6-1131

JAUNĀKĀ SKAŅ
Teiksma A.P. 3003 Mon
ALFREDS PORIŅŠ — latviešu l
Dziesmas klavieŗu, čello un vijol
I
PŪT, VĒJIŅI
AR LAIVIŅU IELAIDOS
DIV' DZELTENI KUMELIŅI
VISIEM ROZES DĀRZĀ ZIEDĒJ'
AI, ZAĻĀI LIDACIŅA
SAULĪT' TECEJ', TECĒDAMA
II
VERDZENES DZIESMA
ZIEMAS SAULE
SPĀNIEŠU ROMANCE
LIEPU TEJA
KAD NĀKSI ATKAL
Dabūjama DV Grāmatn
491 College Street, Toronto
Atkalpārdevējiem izsūtām citā
Ontario dzīvojošiem 5% tirdzniecīt

Piegādā Liel
pārsūta uz v
jā pasaulē.
tālr. LE 4-
darba LE 3-
AUSTRA ŠM
DĀMU FRIZIERSAL
737 Bloor St., W., pie Grace, Tor
ELZA PĒRK
Sejas un matu kopšana. Preparāti. Matu ve
ilgvilņi. Ik dienas.
DEBORAH—ANN'S Beauty S
1 A Browning Ave., HO 8-5198,
A. EGLITIS — TV R
17" — $ 8.- mēnesī
21" — $ 9.- mēnesī
23" — $10.- mēnesī
161A Roncesvalles Ave., Toronto
Atstājiet savas krāsainās un me
attīstīšanai un kopēš
DV Grāmatnīcā, 491 College St.,
Toronto Window MFC
165 CENTRE ST. E., RICHMON
Piedāvā augstākās kvalitātes alumīnij
Izdara dažādus logu pārbūvju
LABS DARBS.
Nesaistošai informācijai zv
darbā 889-1471, mājās BA
Edvardam vai Aldonai S P
ROSAR-MORRISON FUNERA
TELEPHONE 924-1408 • 467 SHERBOURNE STREET
RŪPĪGA UN SMALKJŪ
APBEDĪŠANAS CEREM
IZKĀRTOŠANA
MĒS IESPIEZ
LAULĪBU un IESVĒTĪBU IELŪG
VIZĪTKARTES
DOKUMENTUS BIEDRĪBU V
KONCERTU PROGRAMMA
SARĪKOJUMU BILETES
PLAKĀTUS, DZIESMU
VĒSTULU VEIDLAPA
GRĀMATAS, ŽURŅ
Labs darbs. — Mērenā
PASŪTINĀJUMUS LŪDZAM NOD
LATVIJA - AMERIKĀ
491 College St., Toronto
CANADA.
TEL.: 921—7121
CODE 416

! V. Palma

SŪTIET NAUDU UZ LATVIJU UN SANEMIET PAR TO VAIRĀK US DOLARU CERTIFIKĀTU! VIENIGI US DOLARU CERTIFIKĀTI LAUS JŪSU PIEDERĪGIEM IEGĀDĀTIES 4 REIZES LIELĀKU VĒRTĪBU, TO PIEDERĪGIE JUMS APSTIPRINĀS.
Vienīgi par UC dolaru certifikātiem jūsu piederīgie var iegādāties visu speciālos dolaru veikalos par pazeminātu cenu. Pilnīga garantija. Bez piemaksas.
Nav nekādas piemaksas par sūtīšanu, jo to kārto Vneshposyltorgs.

ākās grāmatas

erīgas ziņģu grāmata	$4.00
xliņam, pastāsti un feļetoni	$4.50
i kungs, pats	$4.00
s un pasakas VIII	$7.80
tu ziedi, stāsti	$4.50
un zeme, st.	$3.80
rista brīnumi	$4.75
s, raksti par zinātni un teātri	$5.70
vo Faces of Co-Existence	$6.00
un pasakas VIII sēj.	$7.80
zeltenā stiklā, stāsti	$4.00
naktī, rom.	$4.00
ais cēliens, rom.	$5.00
Zaļā grāmata	$7.80
oppadsmit, atm.	$6.00
rdnīca	$6.00
nešu māksla	$6.00
metu maiņās	$6.00
zobs, rom.	$4.80
ga dimd, vēst. rom.	$3.80
Amerikā meklē ligavu, rom.	$4.50
Amerikā cīnās ar sievu un trimdu, rom.	$4.50
un iztenība	$6.00
dzeja un proza	$3.80
eici to Kungu, mana dvēsele, spred.	4.50
ņeņi	$3.00
cības ceļš, stāsti	$3.80
ēni IV	$4.00
dzeja	$3.80
māsas	$3.00
ieni, stāsti	$3.00
tīžigais latviešu karavīrs	$4.60
s ķēniņš, rom.	$5.00
Idiots, rom. 1 d.	$4.50
ētais un dēmoni, rom.	$4.50
la būšana, karik.	$5.00
	$4.50
uma pasaule	$4.00
— Neaizmirstami sporta brīži un	
	$4.50
ģas svārki mugurā	$4.50
	$20.00
mata	$37.50
ēmata	$37.50
iešu tautas dziesmas	$5.50
das traģika	$5.50
as un pasakas 7. gr.	$7.80
teiksmas	$10.00
ārsņi aicina	$6.50
gada grāmata	$2.00
	$6.80
	$4.00
tiņķu virsnieks	$4.00
ēsis turi savās rokās	$3.50
s sākās oktobrī	$3.90
ves zaļais koks, rom.	$4.50
audums, atm.	$5.00
s atblāzma, stāsti	$4.00
dzelonžoga, atm.	$3.80
ņāta, rom. par Bēthovena dz.	$9.60
ceiz divi ir pieci	$7.00
ģā baznīca	$3.50
lta priekškara	$3.50
ene un tās bērnu audzināšana	$0.50
ļā kauja	$6.50
šumā, noveles	$4.50
s kamoliņš, pasakas	$3.25
tkes, dzejoļi un īsi poēmas	$3.50
aizpirktās paradīzes, dzejas	$3.80
stāsts ar 102 ilustrāc.	$8.50

RĀMATNĪCĀ
491 College St., Toronto 4, Ont.

IASĪNAS
ELLE
Y II
UDE
131

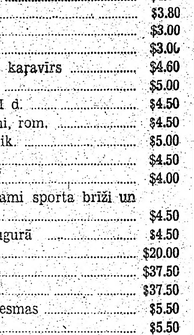

JAUNĀKĀ SKAŅU PLATE
Teiksma A.P. 3003 Mono $5.00
ALFREDS PORIŅŠ — latviešu labākais tenors
Dziesmas klavieru, čello un vijoles pavadījumā

I

PŪT, VĒJIŅI	V. Ziedonis
AR LAIVIŅU IELAIDOS	V. Ziedonis
DIV' DZELTENI KUMELIŅI	L. Garūta
VISIEM ROZES DĀRZĀ ZIEDĒJ'	P. Līcīte
AI, ZAĻĀI LĪDACIŅA	J. Vītols
SAULĪT' TECEJ', TECEDAMA	J. Vītols

II

VERDZENES DZIESMA	A. Kalniņš
ZIEMAS SAULE	H. Berino
SPĀNIEŠU ROMANCE	E. Dārziņš
LIEPU TEJA	J. Ķepītis
KAD NĀKSI ATKAL	A. Okolo-Kulaks

Dabūjama DV Grāmatnīcā
491 College Street, Toronto 4, Ont.
Atkalpārdevējiem izsūtām citā rēķinā.
Ontario dzīvojošiem 5% tirdzniecības nodoklis.

PUĶU VEIKALS
Venus
Ziedi un ziedu sakārtojumi visām vajadzībām
Piegādā Lielotoronto robežās un pārsūta uz visām pilsētām brīvajā pasaulē. 231 Roncesvalles Ave., tālr. LE 4—4645, Toronto, pēc darba LE 3—4037
A. PUTNIŅŠ

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St., W., pie Grace, Toronto. LE 5-6792

ELZA PĒRKONE
Sejas un matu kopšana. Preparāti. Matu veidošana, krāsošana, ilgviļņi. Ik dienas.
DEBORAH—ANN'S Beauty Salon
1A Browning Ave., HO 8—5198, Toronto.

A. EGLITIS — TV RENTAL
17" — $ 8.- mēnesī
21" — $ 9.- mēnesī
23" — $10.- mēnesī
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1401

Atstājiet savas krāsainās un melnbaltās filmas attīstīšanai un kopēšanai
DV Grāmatnīcā, 491 College St., Toronto 4, Ont.

Toronto Window MFC Co. Ltd
165 CENTRE ST. E., RICHMOND HILL, ONT.
Piedāvā augstākās kvalitātes alumīnija logus un durvis.
Izdara dažādus logu pārbūvju darbus.
LABS DARBS. MĒRENAS CENAS.
Nesaistošai informācijai zvanīt
darbā 889-1471, mājās BA 5-5314.
Edvardam vai Aldonai SPROĢIS

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD.
TELEPHONE 924-1408 • 467 SHERBOURNE STREET, TORONTO 5 ONTARIO
RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU
IZKĀRTOŠANA

MĒS IESPIEŽAM
LAULĪBU un IESVĒTĪBU IELŪGUMU KARTES
VIZĪTKARTES
DOKUMENTUS BIEDRĪBU VAJADZĪBĀM
KONCERTU PROGRAMMAS
SARĪKOJUMU BILETES
PLAKĀTUS, DZIESMU LAPIŅAS
VĒSTULU VEIDLAPAS, APLOKSNES
GRĀMATAS, ŽURNĀLUS
Labs darbs. — Mērenas cenas.
PASŪTINAJUMUS LŪDZAM NODOT LAIKUS.
LATVIJA - AMERIKĀ
491 College St., Toronto 4, Ont.
CANADA.
TEL.: 921—7181
CODE 416

Sit, Jānīti, vara bungas
Vārtu staba galiņā,
Lai sanāca Jāņa bērni
No maliņu maliņām!
Gaišus un priecīgus LĪGO SVĒTKUS novēl

BENJAMIŅA
FILMU LABORATORIJA
247 Richmond St. E. Toronto 2, Ont. Tel. 363-6496

R. G. BALODIS, D. C.
ĀRSTS CHIROPRAKTIKĀ
928 A Kingston Rd. Toronto 13, Ont. Tālr. 699-3584

TORONTO LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBA
Latvian (Toronto) Credit Union Ltd.

Līksmus LĪGO SVĒTKUS!
LAIMON'S AUTO SERVICES
603 Gerrard St. E., Toronto 8, Ont.
Tel. 466-0540 Laimons Marovskis

AUSTRAS MODES SALONS
Īpašn. A. VĪTOLIŅA
854 Ossington Ave. Toronto, Ont. tālr. 535-3725

EXCLUSIVE DELICATESSEN CO.
43 Mulock St. Toronto 9, Ont.
Tel. 766-6007 JĒKABS UN BERTA MIŠKINS

ADOLFA KRISTAPSONA un Co.
GAĻAS UN GAĻAS IZSTRĀDĀJUMU VEIKALS- DARBNĪCA
1095 Queen St. E. Toronto 8, Ont.
Tālr. 466-5152

BROADVIEW DELICATESSEN
105 Danforth Ave. (pie Broadview) Toronto 6, Ont.
tālr. 465-9905 AUSMA MIĶELSONS

AG ROTAS
A. GUGĀNS
ZELTKALIS
Latviskas rotas bagātīgā krājumā sudrabā un zeltā
Darbnīcā — 25 Moccasin Trail, Don Mills, Ont., tel. 444—4033

LATVIEŠU DZIESMAS
VISVALDIS GEDULIS — bass-baritons
pie klavierēm Anatolijs Bērzkalns
Latviešu dziesmas ..... LP 33 ⅓ $3.00
1. Jaunībai — E. Dārziņš
2. Vēl tu rozes plūc — E. Dārziņš
3. Kā zagšus — E. Dārziņš
4. Skan zvani — Alf. Kalniņš
5. Aizejot — Alf. Kalniņš
6. Dainu zeme — Br. Skulte
Dabūjama
DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCĀ,
491 College St., Toronto 4, Ont. Canada
Ontario dzīvojošajiem jāpieskaita 15 c tirdzniecības nodoklis

NOTĀRS
OSKARS PERRO
pieņem klientus katrā laikā iepriekš pieteicoties pa tālr. LE 5-5555, Toronto

Ir liela starpība apdrošināšanā

VALD. BEBRIS
Rūpējas par jūsu drošību jau 16 gadu
PL 9-0266.

ARTURS ZUTIS, B. A.
ADVOKĀTS un NOTĀRS
Tel. EM 6—5946
Suite 545
17 Queen Street E.,
Toronto 1, Ontario.

IZĪRĒJAMS DZĪVOKLIS
(divas istabas un virtuve), vēlams vecāks pāris vai vieninieks.
Zvanīt Toronto, RO 9-4450.

Estd 1874
Turner & Porter
APBEDĪŠANAS BIROJS
Roncesvalles Chapel
436 Roncesvalles Ave.
LE 3-7954
Yorke Chapel
2357 Bloor St. W
RO 7-3153
Parkošana abās bēru mājās.

ZIGFRIDS ART POTTERY
ZIGFRĪDS JURŠEVSKIS
KERAMIKAS DARBNĪCA - SALONS
1425A BLOOR ST., W., TORONTO. TEL. LE 6-8183
Vienu bloku uz austrumiem no Dundas West pazemja pieturas
Piedāvā LATVISKU, MODERNU KERAMIKU un citus LIETIŠĶĀS MĀKSLAS ZSTRĀDĀJUMUS.
Turpat dabūjami BILŽU LOGATI.

VALŪDE
LATVISKAS ROTAS
DIMANTI PULKSTEŅI
Zeltkalis
Aldonas KIVLENIEKS
VEIKALĀ UN DARBNĪCĀ 964½ Bloor St. W., Toronto 4
Ont., tālr. 533—2837 Pastiešiem atlaide

DĀVANU SAIŅI
uz Baltijas valstīm, Ukrainu un Padomju Savienību.
Mēs nosūtām pārtikas saiņus līdz 33 mārciņām.
Lūdzu pieprasiet mūsu katalogu.
Bezmuitas dāvanas: Automobiļi, ledusskapji, veļas mazgājamās mašīnas, šujammašīnas, motocikleti, velosipedi, televizijas aparāti, foto aparāti u. c.
Mēs arī pārsūtām jūsu pakotos saiņus līdz 17¾ mārc netto. Šie saiņīši ir pilnīgi apdrošināti.
Mūsu veikalā ir daudzas un dažādas mantas piemērotas saiņiešiem.
Ārpus Toronto dzīvojošie klienti, sūtiet savus pasūtinājumus un saiņīšus ar ekspresu vai pastu mums tālākai nosūtīšanai. Samaksu nokārtosiet vēlāk pēc mūsu paziņojuma saņemšanas. Lietuviešu tirgotājiem.
BALTIC EXPORTING CO.
480 Roncesvalles Avenue, Toronto 3, Ont.
Tel. 531-3098

KAS? KUR? KO? TORONTO
BROADVIEW DELIKATEŠU veikals
105 DANFORTH AVE. (pie Broadview)
Tel.: HO 5-9905. AUSMA MIĶELSONS

Ādolfa Kristapsona gaļas un desu veikals - darbnīca HO 6-5132
1095 QUEEN ST. E.

Pavasara delikatešu veikals un konditoreja LE 1-7353
361 RONCESVALLES AVE Īpašnieki ĀT CUKULS

STUDIO GIRL kosmētika
51 Wexford Blvd., Scarboro 757-8221
pārstāve: *Marija Karols* tālr.

789-1511
Alfred Stikuts Realtor
Diplomēts Kanadas Realtoru Institūta biedrs
A. STIKUTS, FRI.
2889 Dufferin St. 789-3949

UNO MANKIN REALTOR Pārstāvis:
KONST. KĀRKLIŅŠ
392 Danforth Ave., Toronto 6
Birojā HO 1-1114 mājās 691-3873

BĒRZIŅS Realty Ltd.
Arnolds Bērziņš
316 Harbord St. LE 4-8447
NEKUSTAMI ĪPAŠUMI — visos pilsētas rajonos.
APDROŠINĀŠANA — auto, mēbeles, mājas un dzīvība.
OBLIGĀCIJAS — māju un auto aizdevumi.
NOTĀRS — līgumi, noraksti, tulkojumi.

O. J. PUĶĪTIS, B.A., LL.B.
ADVOKĀTS un NOTĀRS
Tālrunis 364—9276
885 Dundas Street West
Toronto 3, Ontario

Everlast Heating Co. 463-3613
Ieriko jaunas un labo vecas gāzes un eļļas apkures ierīces.
Īpašn. A. RASA Tālr. mājās 465-5317

CREST FLORISTS HU 7-0491
567 MOUNT PLEASANT RD. (pie Belsize Dr.)
Ziedi katrai vajadzībai. A. Nuliša, V. Reinholda un G. Tiltiņa gleznas.
Latviskās rotas lietas. ELMĀRA GULBIS

BOUCK, HETHERINGTON, FALLIS, TRIVETT & PARR
BARRISTERS and SOLICITORS
tel. 863—4451 365 Bay Street, Toronto

8
KRĀSU UN MELNBALTĀS FILMAS
attīstīšana fotoattēlinājumi dupilikāti
citi darbi izcilus kvalitātē atlaide
BENJAMIŅA FILMU LABORATORIJA
247 Richmond St. E., Toronto 2, Ont.
Tel. 363—6496

SPORTS

ZVAIGZNITE UZVAR PIECCIŅĀ, CEĻDOMA TRISCIŅĀ

Latviešu vieglatlētikas kluba Kanadā sarīkojumā 18. jūnijā Stofvillē notika eksternas viegl-atlētikas sacīkstes, kuŗu uzvarētājiem ceļojošas balvas bija ziedojuši Benjamiņa fotolaboratorijas īpašnieks Juris Benjamiņš (vīriešu pieccīņā) un Greenwood Printers Ltd. īpašnieks Valters Ziediņš (sieviešu trīscīņā). Ja vīriešu pieccīņā pārliecīgu uzvaru guva Ivars Zvaigznīte, tad sieviešu trīscīņā uzvarētāju Kaivu Ceļdomu no sīkstās pretiniecēs V. Bruniņas šķīra tikai 67 punkti.

Patīkamākais pārsteigums bija satiksmes negadījumā savainotā izcilā mešanu disciplīnu speciālista Juŗa Pūces atgriešanās laukumā. Gan tieši nepiedaloties sacīkstēs, viņa „joka pēc" mestais disks aizlidoja apm. 58 m. Liekas tagad varam būt droši, ka Juris Pūce būs Britu kopvalsts vienībā, kas 8. un 9. jūlijā Losandželosā sacentīsies ar ASV vieglatlētikas izlasi.

Vīriešu pieccīņā ar 3094 punktiem uzvarēja I. Zvaigznīte, atsevišķajās disciplīnās sasniedzot šādus rezultātus: tāllēkšanā 6,39 m, šķēpa mešanā 59,06 m, 200 m skrējienā — 24,4 sek., diska mešanā 44,72 m un 1500 m skrējienā 5:27,8 min. Otrā vietā ierindojās K. Pavasars ar 1801 punktu (5,45 — 27,59 — 26,1 — 28,34 — 6:01,2), bet 3. bija M. Smilga ar 1542 punktiem (5,00 — 23,76 — 29,7 — 17,50 — 4:45,9).

Sieviešu trīscīņā ar 1577 punktiem uzvarēja K. Ceļdoma, atsevišķajās disciplīnās iespējot: 100 m. skrējienā — 14,9 sek., tāllēkšanā 4,93 m un lodes grūšanā 7,66 m. Bruniņa „savāca" 1510 punktu (15,7 — 4,45 — 8,26).

Ārpus pieccīņas ietvariem I. Zvaigznīte lēca tālumā 6,48 m un V. Ziediņš 5,55 m, bet svieda šķēpu 44,32 m. Z. Ildens aizlidināja veseri 37,02 m tālu, bet diska mešanā sievietēm V. Bruniņa panāca 25,20 m un K. Ceļdoma 22,94 m rezultātu.

☆

Pēc sacensībām notika Latviešu vieglatlētikas kluba Kanadā gada sapulce, kuŗā no pašreiz 31 biedra piedalījās 13. Klubs, kas daudz darījis vieglatlētikas un latviešu vārda popularizēšanā, sastāv Kanadas amatieŗu vieglatlētikas savienībā, kuŗa kluba darbības sākumu atbalstījusi ar 3 chronometriem, 2 diskiem, 2 šķēpiem, 1 lodi un 1 kārti. Pagaidām trūkst vienīgi dalībnieku, kas šos rīkus lietotu...

Sapulcē iztrūkstot līdzšinējam valdes priekšsēdim E. Poltrokam un sekretāram G. Gubiņam, kluba valde pēc vēlēšanām jaunajam darbības gadam konstruējās šādi: priekšsēdis J. Zvaigznīte, viņa vietnieks K. Pavasars, sekretārs V. Teteris, kasieris V. Kļaviņš, valdes loceklis A. Zaķis un revidents I. Helgūts.

V. T.

VAI TAS IESPĒJAMS?

Riteņbraukšana neatkarīgajā Latvijā nepiederēja pie populārākajiem sporta veidiem, jo tajā neguvām izcilus starptautiskus panākumus, bet tomēr bija sporta veids, kuŗā netrūka ne dalībnieku, ne skatītāju. Kad valsts prezidenta K. Ulmaņa ierosinājumā sāka organizēt plašos Vienības braucienus, kuŗos dalībnieku skaits sniedzās daudzos simtos, varbūt pārsniedza pat tūkstoti, piedaloties kā jauniem, tā pat sirmgalvjiem, pamazām arvien populārāka sāka kļūt arī riteņbraukšana. Izbūvēja moderno Senču sila treku, bet sacensības turpināja risināties arī vecajā Marsa laukuma koka trekā, ar kuŗu saistījās tik daudz skaistu atmiņu no Latvijas riteņbraucēju romantikas laikiem — no gadiem pirms Latvijas proklamēšanas un īsi pēc tam. Galu galā — divriteņi bija latviešu tautas parastākais satiksmes līdzeklis, jo ne jau visi varēja atļauties luksu un iegādāties savu automašīnu. Teiksim godīgi — lielais tautas vairums to nespēja, bet nebija jau arī īstas vajadzības to darīt. Vismaz toreiz, kad Latvija bija vēl brīva valsts.

Tādēļ izklausās gandrīz neticami, lasot ziņu, ka ASV tautiešos radies jauneklis, kas piedalās riteņbraukšanas sacīkstēs! Amerikāņu un tāpat kanadiešu riteņbraucējiem pasaules sporta mērogā nav nekādas nozīmes, tie atpaliek bezgala tālu aiz labākajiem šī sporta veida pārstāvjiem citās zemēs. Tieši tādēļ šī ziņa izklausās tik neticama. Kā gan latviešu jaumietis radis interesi tieši par riteņbraukšanas sportu? Lai kā — ņujorkietis Arnis Zvejnieks, kas dzīvo Bruklinā, 30. maijā piedalījies t.s. Tour of Sommerville sacensībā Ņudžersijā, kas ir lielākās un plašākās šāda veida sacīkstes ASV austrumkrastā ar parasti vairāk nekā 250 dalībniekiem. Jaunatnes B klasē Arnis Zvejnieks 30 dalībnieku konkurencē ierindojies 3. vietā. Nedēļu iepriekš viņš bija līdzīgā šosejas braucienā piedalījies sacīkstēs arī Rokvillē, Merilendā, iegūstot 4. vietu.

Arnis Zvejnieks startē arī treka sacensībās, piedaloties gan sava Ņujorkas kluba iekšējās, gan atklātās sacīkstēs. Viņš jau izpelnījies arī dažādas balvas.

—av—

☆ Lai nākotnē izvairītos no noguldījumu sabiedrību bankrotiem, kuŗos reizēm noguldītāji zaudē visus līdzekļus, federālā valdība nolēmusi vienveidot noguldījumu apdrošināšanas noteikumus visā Kanadā, nodibinot centrālu drošības informācijas biroju, kā arī izveidot krāpšanu izmeklēšanas biroju pie RCMP.

GAIDĀMAS AKTUĀLITĀTES KANADAS LATVIEŠU SPORTA DZĪVĒ

Svētdien, 23. jūlijā, Niagarā notiks tradicionālais jaunatnes un draudzības dienu volejbola turnīrs vīriešu un sieviešu vienībām, kuŗu organizē Latviešu sporta apvienība Kanadā. Piedalīties aicinātas visas mūsu vienības no Kanadas un ASV, iepriekš pieteicoties pie turnīra techniskā vadītāja R. Bultes — 5 Margate Ave., Hamilton, Ont., Canada.

Kanadas latviešu jaunatnes meistarsacīkstes vieglatlētikā visām vecuma grupām notiks 13. augustā Sidrabenē gadskārtējo sporta svētku ietvaros. Iespējams, ka uz šīm meistarsacīkstēm ieradīsies arī viesi — grupa ASV austrumpiekrastes jauno vieglatlētu, jo par „spēku mērīšanu" ar jaunajiem Kanadas latviešu vieglatlētiem interesējies APLSK pr-ks R. Baumanis un pārvaldes vieglatlētikas nozares vadītājs J. Kļaviņš.

Uzsākti priekšdarbi Latviešu sporta padomes brīvajā pasaulē sanāksmei 25. nov. Toronto. Reizē ar šo sanāksmi paredzētas arī gadskārtējās Kanadas un ASV latviešu izlašu sacensības basketbolā un volejbolā, kā arī sportisku balle Latviešu namā.

—cbb—

Vidējo austrumu...

(Pārnesums no 1. lpp.)

grib kopt zemi. Nauda un tehnika var nākt no ārienes, bet — kā ir ar zemes kopējiem Ēģiptē? Par tiem dzirdētas ne visai iepriecinošas ziņas. Kāda vāciete, kas nodzīvojusi vairāk nekā 10 gadu Ēģiptē, stāsta par bēgšanu no laukiem: tiklīdz jaunieši laukos iemācās lasīt un rakstīt, tie bēg no smagā lauku darba uz pilsētām. Darba iespējas pilsētās tomēr ierobežotas, tā liela daļa no šiem jauniešiem klīst pa ielām kā suvenīru pārdevēji, kuŗu ir pārāk daudz, kādēļ tie dzīvo pusbadā. Ēģiptē dzīvojošie angļi man stāstīja, ka ēģiptietis esot laimīgs, ja varot nopelnīt apmēram vienu angļu šiliņu dienā.

Vai Ēģiptē dzīvo arī žīdi? Kāds tad ir viņu stāvoklis? Kairo ārzemju tūristi par nelielu maksu uz vairākām stundām var noīrēt t.s. dragomanu. Tas ir arabs tipiskajā gaŗajā apmetnī, kas cenšas izpildīt visas tūrista vēlēšanās, vedot viņu pat uz vietām, kuŗas nerāda oficiālie tūristu grupu gīdi. Jautāju savam dragomanam par žīdiem. Viņš atbildēja, ka žīdus neviens nevajājot, rādīja man pat pilsētas daļu pie bazāra, kuŗā žīdi dzīvo un kur viņu veikali. Viņš parādīja arī žīdu sinagogu. Arī no eiropiešiem, kuŗi ilgāku laiku dzīvojuši Ēģiptē, dzirdēju, ka žīdu vajāšanas vācu nacionālsociālistu stilā nenotiekot.

Jāpasvītro, ka pašā „Apvienotajā arābu valstī" vēl nav viss kārtībā. Ne visi arabi grib atzīt Ēģiptes virskundzību, piemēram — Saudiarabija, Jordānija u.c. Pilnīgas vienības un saskaņas nav arī pašā Ēģiptē. Sava apmeklējuma laikā novēroju, ka pastāv pretišķības starp „melnajiem" un „baltajiem" Ēģiptes iedzīvotājiem. Kairo melnie bija sastopami gandrīz tikai visvienkāršākajos darbos, piemēram, viesnīcās. Asuānā melnie bija gandrīz visur, arī birojos u.c. Tomēr bija jūtama viņu negatīvā un nereti pat nicinošā nostāja pret Ziemeļēģiptes baltajiem: viņi centās atrast kļūdas Kairo izdotajos ceļotāju dokumentos u.t.t.

Kā reaģē britu sabiedrība un prese uz pēdējiem notikumiem Vidējos austrumos? Nāktos grūti britu vidū atrast simpatizētājus Naseram, jo nav aizmirsta 1956. gada Suecas kanāļa krize. Britu prese arī uzsvēra, ka Nasers vienmēr bijis pretangliski noskaņots; tā pat atcerējās, ka Nasers jau 1936. gadā ticis ievainots kādā pretangliskā demonstrācijā. Britu parlamentā izcēlās pat ass vārdu karš: temperamentīgais lēboristu deputāts Šinvels uztraukts deklarēja, ka nevēlas būt neitrāls, bet atklāti nostājoties Izraēlas pusē. Kad viens no viņa paša partijas biedriem centās to nomierināt, Šinvels aizmirsa britisko pieklājību un atturību, uzkliedzot: „Ejiet ellē!".

Trīs apsvērumi tomēr neļauj britu valdībai atklāti izrādīt savas simpatijas pret Izraēlu: Suecas kanālis, no arābu zemēm iegūstamā nafta un angļu mārciņas starptautiskais stāvoklis. Tā ironiski jāpasmaida par interesanto starptautisko stāvokli: nesenie draugi, t.i. briti un krievi atkal nokļuvuši pretējās frontēs...

Attieksmē uz ieroču piegādi jāatzīst, ka ar tiem jau sen apgādātas abas karotājas puses — no dažādiem pirmavotiem. Pat Francija un Rietumvācija, kas deklarēja stingru neitrālitāti, nav gluži bez „grēka" šai ziņā. Tomēr mazliet naivs liekas dažu britu žurnālistu apgalvojums, ka tas darīts ar nolūku, lai „uzturētu līdzsvaru" starp abām naidīgajām pusēm. Sobrīd vienīgi jājautā, cik daudz ieroču, bruņojuma un citu kaŗa materiālu aizvadītāja militārajā konfliktā abās puses zaudējušas. Nav tomēr šaubu, ka robi drīz vien būs atkal aizpildīti.

Kādu laiku angļu valodas zemju tūristi nebūs seviški gaidīti viesi arābu valstīs. Jau savā apmeklējumā 1964. gadā konstatēju, ka franču valodai Ēģiptē lielāks iespaids.

A. A.

Angliskā latviskošana

MAZAS PIEZĪMES PAR LAIKRAKSTU VALODU

Nu vairs nav joki, — redaktori jāsūta uz „pārmācības namu", lai pamācās latviešu valodu!... Latviešu preses biedrības ziņojumā par izdarīto aptauju laikrakstā bija atzīmēts, ka redaktoriem jāmācoties latviešu valoda. Tātad — viņus jāsūta uz kursiem. Jau sen prātoju, kādēļ latviešu laikraksti tik vājas kvalitātes. Izrādās, ka redaktori visu laiku samaitājuši rakstus, labodami izteiksmi, īsinādami un pārrakstīdami; labākos rakstus, varbūt, pat nemaz neievietoja, slejas aizpildīdami tikai ar gaŗiem „palagiem" vien.

Biju domājis, ka, svešumā dzīvodams, esmu aizmirsis latviešu valodu, jo dažu vārdu laikrakstā nevarēju ne saprast, ne arī skaities.

Ko lai darām, ja latviešu vērīgajai acij nepaliek nepamanīti svešvārdi un atvasinājumi? Kad kļūstam vecāki, mūsu pašu valodas vārdi aizmirstas, vecajā galvā grūti nākas atcerēties, kā tad attiecīgais apzīmējums ir latviski. Kādreiz likās, ka arī latviešiem ir attiecīgais vārds, bet ar angļisko latviskošanu tas tomēr skan labāk. Sper tik avīzē iekšā, lai lasītāji priecājas! Tie jau arī visi attīstīti un inteliģenti cilvēki, kādēļ šos vārdus sapratīs labāk nekā citādus apzīmējumus.

Jāstrīdās arī par to, cik tad latviešu valodas alfabētā ir burtu. Daži saka, ka 36, citi — 37; man personīgi pietiktu ar kādiem 22, jo kam tad gaŗumzīmes un mīkstinājumi vajadzīgi? Taču tikai tādēļ, lai padarītu grūtāku rakstīšanas māku un bērniem skolā būtu vairāk jāmācās. Ciešamā kārta arī radīta tikai cilvēku mulsināšanai. Valodnieki saka, ka tā esot neciešama izteiksme un labi neskanot, bet valodā tā tomēr pastāv. Kā lai nirstīgs cilvēks pasaka, kas labs, kas slikts? Un — kā tad ar vietējo vietvārdu rakstīšanu? Te arī micāmies kā pa Zemgales māliem. Raksti kā gribi, vienmēr būs parezi, kaut iebildumu netrūkst. Tādiem vārdiem var piekarināt lokāmas vai nelokāmas galotnes un — skan tik lepni, ka mute no brīnumiem paliek vaļā. Valodnieki nemaz nedomā kaut ko iebilst.

Kaut vai vārds Toronto. Manām ausīm tas izklausās tik mūzikāli daiļskanīgs ar nelokāmo galotni, ka liekas, uz skatuves uznāktu desmit toreādoru no „Karmenas" un lepni nodziedātu maršu. Ja būtu rakstīts Toronta, tad izklausītos tikai pēc vienkāršā latviešu valodā uzrakstīta vietvārda, un visa burvība būtu zudusi.

Cenšos rakstīt latviešu valodā un vienmēr esmu baidījies, vai tik kkai nebūšu iejaucis kādu jaukteni no citām izloksnēm vai citas valodas. Šo rakstu rakstīdams, pēc katra teikuma ceļos no krēsla, pierausto bikšu jostu, iekožu lūpā un nogudroju, vai vārdi ir latviešu valodā sastopami, vai kāda pieturas zīme kaut kur nav izpalikusi un vai teikums beidzas ar punktu. Liekas gan, ka daža teikums par gaŗu, bet to jau neviens neskaita. Negribētos, ka man, tik nopietnam rakstītājam, kāds lasītājs piesietos un teiktu, ka neprotu latviski.

Esmu arī skaidrībā par to, ka lasītājiem nepatīk ievērojamu personu dzīves apraksti, nevar arī aprakstīt Zakelīnas vai citas slavenības kājiņas ne virs, ne zem ceļiem. Nevar arī pļāpāt par filmu zvaigznēm, vienalga, vai tām piešķirti Oskari vai Emmas, bet jārunā par to, kas katram latvietim iet pie sirds. Vispirms par rupjmaizi un siļķi, tad par vodku vai henesiju (bet neliec taču avīzēs!), tad par pakavu naglām un kalnā kāpēju zāpakiem, kuŗi kādreiz UNRRAs gados it kā esot saņemti.

Esmu redzējis tik daudz seju bildēs un lasījis dažādu ievērojamu vīru cēlu darbu aprakstus, ka arī man patiktos, ja kāds par mani rakstītu. Iemeslu ir vairāk nekā var uzrakstīt. Vispirms — pamatskolas un ģimnazijas beigšana, tad uzņemšana universitātē, pirmā darba uzsākšana, apprecēšanās (kas par esam aicinājuši pazīstamo skolu darbinieku Hermani Kreiceru no Čikagas."

Jaunajā skolā mācības ilgs 3 nedēļas — no 31. jūlija līdz 19. augustam. Kā jau minēts, šī skola domāta galvenokārt jauniešiem, kuŗiem ziemā nav iespējas latviešu skolu apmeklēt, bet mācījušies mājās latviski lasīt un rakstīt. Uz jautājumu, cik plašai apkārtnei skola domāta, inž. L. Rozentāls atbildēja: „Lai brauc kaut vai no Kalifornijas, mēs laipni uzņemsim visus!"

Izraudzītais skolas pārzinis H. Kreicers savukārt izteicās: „Šī būs atvieglināta vasaras skola jauniešiem vecumā no 12—14 gadiem. Trīs nedēļās gan viena mācības gada kursu neiznemsim, bet mācības plānotas 7. un 8. klases apmērā. Pēcpusdienās paredzēta peldēšanās, sporta spēles, tautas dejas un citas nodarbības, bet vakaros ugunskuri un sabiedriski sarīkojumi nometnes zālē."

Lai nodomu par izlemto Daugavas vasaras skolu varētu īstenot, nepieciešami vismaz 30 audzēkņi. Mācības maksa paredzēta 25 dol. nedēļā vai 75 dol. par visu skolas darbības laiku. Interesentiem tuvāku informāciju sniedz māc. Kr. Hermanis (15 Trombridge, N.E., Grand Rapids, Mich. 49503), kam pieteicami arī skolēni. Pieteikumus lūgts izdarīt iespējami drīz, lai būtu iespējams izkārtot skolas saimniecības jautājumus un veikt citus priekšdarbus.

Ed. Avots

Vasaras skola arī Mežvidos

AKTUĀLAIS KANADĀ

☆ Pornografisko žurnālu izplatītāji un pārdevēji Montreālā loti neapmierināti, ka policija izņēmusi no apgrozības ap pusmiljonu žurnālu, bez kā lasītāji būtu par šiem žurnāliem sūdzējušies. Arī pērn policija savāca tonnām neķītru izdevumu, bet pret šo izdevumu izplatītājiem nevērsās. Rezultātā pēc neilga laika šo žurnālīšu tirdzniecība atplauka paplašinātos apmēros. Šogad policijas departaments tomēr nolēmis Montrealu iztīrīt no pornografiskiem izdevumiem, kas jau iespiedušies pat pamatskolnieku aprindās, kā arī saukt to izplatītājus pie atbildības. Nelaime tikai, ka likumā trūkst neapstrīdama pornografiska izdevuma definējuma, un tirgotāji apgalvo, ka ikvienam pašam savs morāliskais kodeks...

☆ Kanadas provinču izglītības ministru sanāksmē nolemts izveidot nacionālu izglītības padomi. Tās oficiāls nosaukums — Kanadas izglītības ministru padome. Šīs padomes uzdevums būs saskaņot vadlīnijas izglītības televīzijas izveidošanai, skolotāju apmaiņa, izglītības programmas plānu tālāka attīstība un pētījumu informācijas izmaiņa atsevišķo provinču starpā. Kanadas izglītības ministru padomi oficiāli atklās septembrī un tās darbība, cik paredzams, noritēs Otavā.

☆ Valsts sekretāre Džudija Lamarša stingri uzaicinājusi visus parlamenta locekļus neiztrūkstot piedalīties grandiozajās Kanadas 100. dzimšanas dienas svinībās Otavā. Kā zināms, Kanada kļūs 100 gadu veca tieši 1. jūlijā. Šai dienā pēc preses ziņām Otavā gaidāms kas „gluži neticams", jo Lamarša ieaicinājusi visus kanadiešus svinēt valsts lielo dienu Otavā. Kaut arī tikai ap 50.000 ierastos, satiksme mazajā pilsētiņā jau kļūtu problēmatiska, kur nu vēl apgriešanās svinību vietās — parlamenta priekšā u.c. Bērniem un viņu piederīgiem izdalīs bezmaksas saldējumu, torti un limonādi; būs baloni, klauni, koŗi un orķestŗi; vecāki ļaudis un invalidi prīecāsies īpašā „skaņu un gaismu" uzvedumā; jaunatnei rīkos „karaļisku holabalū" slepenpadomnieka Džona Tērnera vadībā, bet visas izcilākās personas apmeklēs dārza svētkus valdības namā. Šai dienā Otavā viesosies karaliene Elizabete un princis Filips. Karaliene viszēlīgi solījusies uz brītiņu parādīties ikvienā svinību vietā un ar sava vectēva speciālu nazi sagriezīs milzu dzimšanas dienas tortī. Svinības sāksies plkst. 10.30 ar pateicības dievkalpojumu parlamenta priekšā, bet no plkst. 2—4 pēcpusdienā ikviens, kas vien spēs atrast vietu parlamenta kalna zālājos, līksmosies un mielosies. Parlamenta locekļi krietni smējušies, kad Lamarša nolasījusi „gaismu un skaņu" sarīkojumā ielūdzamo veco un slimo ļaužu vārdus, bet piebildusi, ka nedz parlamenta locekļi, nedz senātori šai sarakstā nav ieskaitīti...

☆ Biržas mākleris Meiers Raŝs, Manuēls Britstons un advokāts Jozefs Viljams, no Toronto, apcietināti par nodomu apkrāpt sabiedrību par 100 milj. dolaru. Ceturtais dalībnieks šai afērā, bij. Toronto oldermanis Roberts Kolluci, atrodas ārpus Kanadas. At tiecīgie vērtspapīri, kuŗu manipulācijā blēžiem neveicās, ir British Overseas Mutual Fund un Darien Explorations Ltd. kapitāls. Akcijas gan pārdotas vienīgi ASV, visvairāk pa pastu, un drīz ASV biržu komisijā sākušas ieplūst sūdzības. Advokāts J. Viljams 1958. gadā bija nesekmīgs liberāļu kandidāts pilsētas vēlēšanās.

☆ Sākot ar 1. septembri, valdība atceļ tirdzniecības nodokli zālēm. Lai patērētājiem nenāktos tomēr ciest paaugstinātu medikamentu cenu dēļ, federālā cenu uzraudzības iestāde šovasar stingri raudzīsies, lai farmaceiti un zāļu ražotāji nepaaugstinātu cenas.

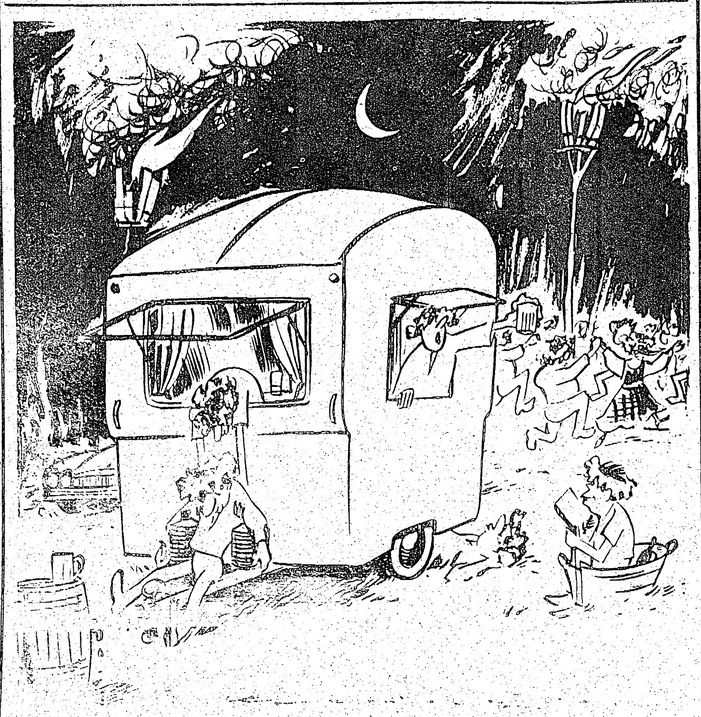

Kas kaitēja Jānītim?
Viena māja pilsētā,
Otra upes malinā;

Līgo vienā, līgo otrā
Visu cauru vasariņu.

Ed. Keiša līgo bilde